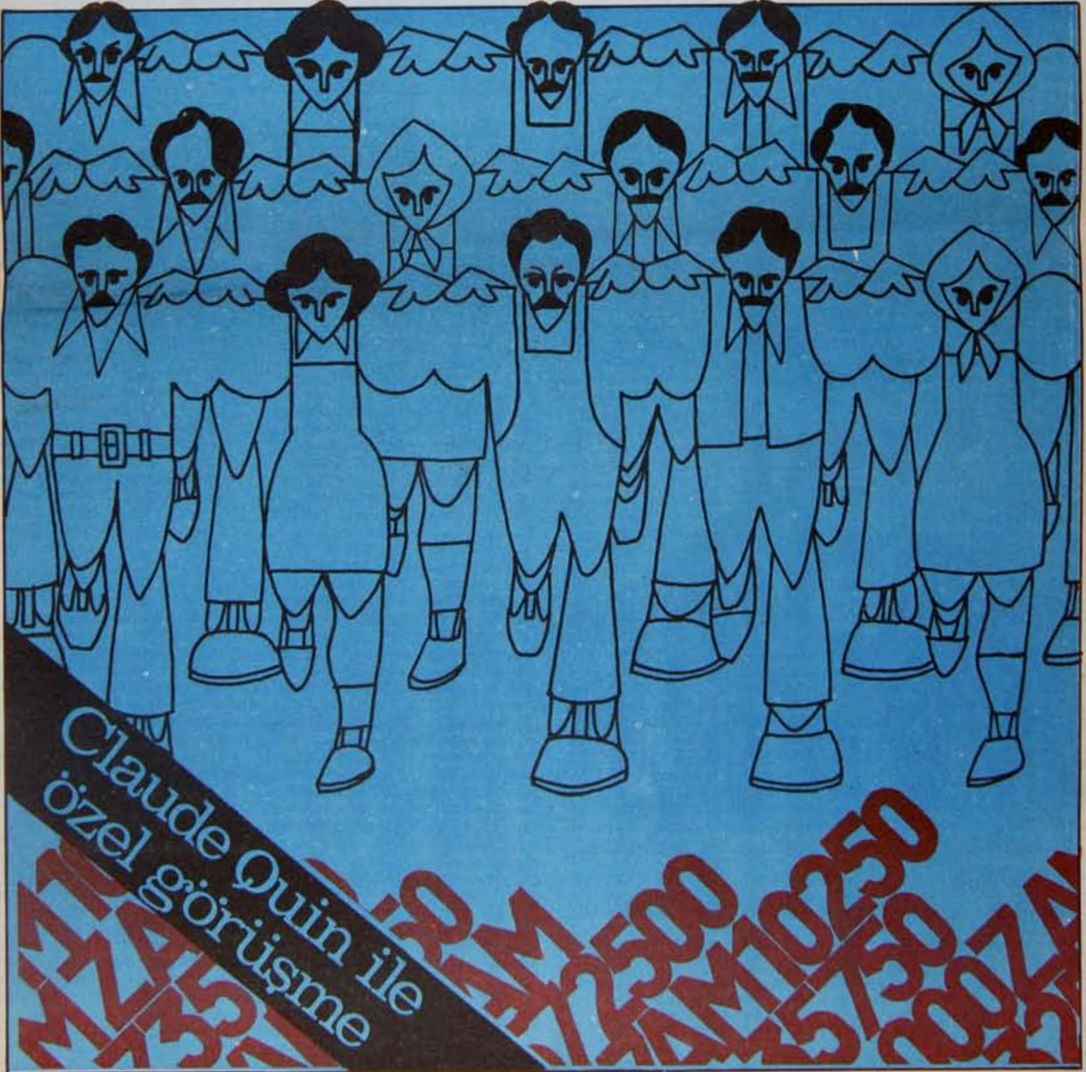
BAĞIMSIZLIK DEMOKRASİ SOSYALİZM İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ-SAYI: 128- 20 EYLÜL 1977 FİYATI: 5 TL

ANTİ-FAŞİST GÜÇLERİN ZAAFLARI VE GÖREVLERİMİZ

MADEN-İŞ KONGRESİNİN ARDINDAN

DİSK'e bağlı Türkiye Maden-İş Sendikasının 22. merkez genel kurulu 6-9 Eylül günleri İstanbul'da yapıldı. Genel Kurula ilişkin bazı notlar Yürüyüş'ün 127. sayısında yayınlanmıştı. Ancak, genel kurulun son günü ile dergimizin dizgiye girdiği günün çakışması, genel kurulun bir bütünlük içinde değerlendirilmesini engellemişti.

Genel kurulun sonuçları ile birlikte değerlendirilebilmesi için ilişikteki tabloya bakmak gerekiyor. Toplam 145 delegenin bulunduğu genel kurulda, tabii delegeler ve genel yürütme kurulunun tayin ettiği kontenjan delegelerinin sayısı ile sendikadan maaş alarak geçinenlerin sayısını toplayarak toplam delege sayısına orantıladığımızda ortaya çıkan sonucu, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışı ile bağdaştırmak mümkün olamamaktadır. Gerek madeni eşya işkolunda gerekse Türkiye'de en eski sendika olan ve işçi sınıfı hareketinde çok önemli yeri bulunan Türkiye Maden-İş Sendikasındaki bu durum, ilerici sendikal hareketin gelişmesini engelleyici önemli sorunlardan biridir. Bunu, son genel kurul ile bir kez daha gördük, yaşadık.

TABLO

TABİİ DELEGELER		
Genel Yürütme Kurulu Üyeleri	7 kişi . . .	(tamamı ücretli kadro)
İşçi Genel Yönetim Kurulu Üyeleri .	10 kişi . . .	
Seçimli Bölge Temsilcileri	11 kişi . . .	(10'u ücretli kadro)
Genel Denetim Kurulu Üyeleri	5 kişi . . .	
Genel Onur Kurulu Üyeleri	5 kişi . . .	(Bir üyesi seçimli Bölge temsilcisi)
Kendi kademelerinde seçimleri yapılmayıp Genel Yürütme Kurulunca atanan Bölge Temsilcilik Kurullarından Genel Kurula gelen delegeler		
Bursa 13. Bölge	8 kişi . . .	(biri ücretli kadro)
İskenderun 18. Bölge	4 kişi . . .	(biri ücretli kadro)
Ümraniye 23. Bölge	3 kişi . . .	(ikisi ücretli kadro)
Ereğli 9. Bölge	8 kişi	
Genel Yürütme Kurulunun tayin ettiği kontenjan delegeleri	10 kişi . . .	(9'u ücretli kadro)
Yukardakilerin dışında bölgelerden seçilip gelen sendikanın ücretli kadrosundaki organizatörler	6 kişi . . .	(hepsi ücretli kadro)
TOPLAM	76 kişi	

KİMİN SÖZ VE KARARI?

DİSK'in, dolayısıyla DİSK'e bağlı sendikaların diğer sendikalardan en farklı özelliği "tabanın söz ve karar sahibi olma" ilkesini benimsemiş olmasıdır. Tabanın söz ve karar sahibi olmasının en önemli yolu yönetimde söz ve karar sahibi olabilmektir. Tabanın yönetimde söz ve karar sahibi olabilmesinin tek şartı da her kademedeki seçimlerin zamanında ve demokratik olarak yapılmasında yatar. İşyerlerinde ve bölgelerde seçimler yapılmadan en üst organ olan Merkez Genel Kurulunda seçim yapılması ve bunun "en demokratik usüllerle" yürütülmesi, tabanın söz ve karar sahibi olması anlamına gelmez. Önemli olan ilk birimden, yani işyerinden itibaren her kademede seçimlerin yapılmasıdır. Maden-İş Merkez Genel Kurulu ise bu saydığımız demokratik usullere uyulmadan yapıldığı içindir ki ilişikteki tablo ortaya çıkmıştır. Yoksa bu tablonun ortaya çıkması Anatüzüğün bir sonucu değildir. Aksine, anatüzüğün zorlamasından, çoğu zaman da hiç uygulanmamasından meydana gelmiştir.

Bu koşullarda toplanan bir genel kuruldan "tabanın söz ve karan" ilkesinin uygulanmasını beklemek ve seçilenlere ilişkin olarak "bunları taban seçmiştir, saygı duymak gerekir" demek, mümkün değildir. Çünkü tabandan önce bu seçimleri yönetimde bulunanlar "tayin" etmişlerdir.

Tabanın söz ve karar sahibi olduğu zaman ortaya çıkan sonuçlar ile bu genel kurulda ortaya çıkan sonuçlar birbiriyle akıl almaz ölçüde çelişmektedir. Halit Erdem bundan iki ay önce Pendik'te kurulu 4. Bölge temsilciliği konseyinde, bölge temsilciliğinden düşürülmüştür. Yani, sendikanın ücretli kadrolarının oy kullanmadığı, işyerlerinde temsilci ünite temsilcisi olarak seçilenlerin oy kullandığı bir konseyde seçilememiştir. Buna karşılık Halit Erdem Merkez Genel Kurulunda sendikanın Genel Başkan Vekilliğine getirilmiştir. Taban Halit Erdem'e sendikayı bir bölgede dahi temsil etme yetkisini vermemişken, iki ay sonra Genel Başkanın Halit Erdem'i Genel Başkan Vekilliğine aday göstermesi ve bu kişinin de Genel Kurul tarafından seçilmesi ancak ilişikteki tablo ile açıklanabilir.

DİĞER ÖRNEKLER

Bursa 13. Bölge Temsilciliğinde yapılan seçim sonucu Selim Mahmutoğlu Bölge temsilcisi seçilmiştir. Ancak genel yürütme kurulu Selim Mahmutoğlu'nun bölge temsilciliğini kaldırıp yerine Kemal Daysal'ı bölge temsilcisi olarak tayin etmiştir. Son genel kuruldan 5 gün önce, Selim Mahmutoğlu'nun iş akdi feshedilmiş ama, Kemal Daysal, Merkez kontenjanından genel kurula delege yapılmıştır. Ve genel kurulda Kemal Daysal Genel Başkan Vekili olmuştur. Bu sonuç tabanın söz ve karar sahibi olması ile mi ortaya çıkmıştır? Yoksa genel yürütme kurulunun söz ve karar sahibi olması sonucu mu olmuştur? Bunun da cevabını tablo çok iyi açıklamaktadır.

Silahtarağa 14. Bölge temsilciliğinde yapılan seçimler sonucu Türk Demir Döküm fabrikasından 3 üye genel kurul delegeliğine seçilmişti. Genel yürütme kurulu bu üç delegenin birinin delegeliğini A tipi seminer görmedi diye onaylamadı. Yerine aynı fabrikada çalışan bir başkası yedek delege olarak genel kurula getirildi. Genel Kurulun son gününde yapılan genel yönetim kurulu işçi üyeliği seçimlerinde yedek delege genel yönetim kurulunun asil işçi üyesi oldu. Oysaki bu kişi kendi bölgesinde dahi delege olamamışken bu genel kurulda sendikayı yönetecek bir kaç kişiden biri oldu.

Genel kurulun niteliği hakkında daha bir çok örnek verilebilir. Amacımız Maden-İş'i karalamak değildir. Ancak amacımızın bu olması, örgüte ve işçi sınıfı hareketine gerek kısa vadede gerekse uzun vadede yara verecek her türlü antidemokratik uygulamalara da göz yummamızı gerektirmez. Tam tersine bunları açığa çıkarıp tekrarını önlemek için üyeleri uyarmayı görev sayıyoruz.

Kitle örgütlerinin tabanı ile yönetiminin bir bütün olması gereklidir. Doğrusu da budur. Ancak zaman zaman bunun böyle olmadığı durumlar ortaya çıkabilir ve çıkmıştır da. Bu gibi hallerde doğal olarak taban ile yönetim arasında bir boşluk doğar. Bu boşluğun ortadan kaldırılması, örgüt içi demokrasinin savunulması ve hayata geçirilmesi ile gerçekleşir. Maden-İş'te olsun, genel olarak DİSK'te olsun sosyalistlerin savunduğu ve hayata geçirilmesine çalıştıkları budur. Bu da örgütün iç işlerine karışmak, örgütsel bağımsızlığını zedelemek anlamına gelmez. Ancak uğraşımız elbette ki tabandan kopuk yöneticilerin hoşuna gitmeyecektir. "İç işlerimize karışıyorlar, örgütsel bağımsızlığımızı zedeliyorlar" diye feryat edeceklerdir. Etmektedirler de.

MADALYONUN AYDINLIK YANI

Buraya kadar yazdıklarımız madalyonun karanlık yüzü. Ancak madalyonun aydınlık yanı da var. Yani, Maden-İş üyelerinin bulunduğu taraf. Madalyonu tersine çevirecekler de onlar. Gamak'ta, Demirdöküm'de, Sungurlar'da, Profilo'da Bursa'da ve daha bir çok yerde sınıf ve kitle sendikacılığı bayrağını dik tutmak için yiğitçe direndiler. Şehitler verdiler, ama taviz vermediler. Örgütlerinin etkinliğinin artmasını, gelişip güçlenmesini engelleyici her türlü anti-demokratik uygulamalara karşıt örgüt birliği ve disiplini içinde mücaleyi hiçbir zaman elden bırakmıyacaklardır. İlerici sendikal hareketin gelişip, güçlenmesini engelleyen sorunlardan biri olan bu Türk-İş'vari kongrelerin DİSK içinde yerleşmesine izin vermeyeceklerdir.

İşçi sınıfının ilerici sendikal hareketinin birliğinin DİSK içinde korunup, güçlendirilmesi, daha ileri boyutlara ulaştırılması, DİSK'in kuruluş ilkelerinin hayata geçirilmesi ile aynı anlamı taşır.

İlericiler, Demokratlar, Sosyalistler bu bilinçle üzerlerine düşen görevi yapıyorlar, yapacaklar.

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi: Nihat SARGIN ● Genel Yayın Yönetmeni: Osman SAKALSIZ ● Yazı İşleri Müdürü: Metin ÇULHAOĞLU ● Teknik Sekreter: Bülent ARTAMLI ● YÖNETİM: Konur Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA Tel: 17 45 81 ● İSTANBUL BÜROSU: Piyerloti Cad. 21/1 Çemberlitaş İSTANBUL Tel: 26 35 67 ● ABONE KOŞULLARI: Yıllık: 200 TL, 6 Aylık: 100 TL ● Posta Çeki: YÜRÜYÜŞ Dergisi 100234 ● İLAN KOŞULLARI: Arka Kapak (Renkli): 15 000 TL, Arka Kapak (Siyah Beyaz): 12.000 TL, İç sayfalarda sutun santimi: 40 TL. Yayın İlanları % 50 indirimlidir. ● BASKI: Daily News Web-Ofset Tesisleri

BÜYÜK TEHLİKE VE BÜYÜK YANILGILAR

YÜRÜYÜŞ

İkinci Milliyetçi Cephe iktidarının birbiri ardına aldığı ve uyguladığı ekonomik önlemler Türkiye'nin ekonomik, toplumsal ve politik gelişmesini derinden etkileyecek sonuçlar doğurmaktadır. Dolayısıyla bu konuda bugüne dek yazılıp söylenenler hiçbir zaman yeterli sayılmamalıdır. İkinci Milliyetçi Cephe iktidarının ekonomik politikası üzerinde yapılan değerlendirmeler önemli gerçekleri su yüzüne çıkarmıştır. Ancak bu gerçeklerle yetinilmemesi, İkinci MC'nin politikasının geniş toplum kesimleri üzerindeki etkilerinin çözümlenmesi ve İkinci MC iktidarına karşı mücadelenin bu çözümleme temelinde genişletilmesi gerekmektedir.

İkinci MC iktidarının ekonomik politikası, Türkiye'deki toplumsal çelişkilerin gelişmesinde önemli bir dönüm noktası sayılabilecek niteliktedir. Yeni Demirel hükümeti, gitgide derinleşen ekonomik bunalımın yükünü geniş işçi ve emekçi kitlelerin, büyük sermaye ve büyük toprak sahipleri dışında kalan en geniş toplum kesimlerinin sırtına yüklemeyi hedef alan bir politikayı bütün hızıyla yürürlüğe koymuştur. Bu, gerçekte ülkemiz için yeni bir durum değildir. Türkiye'de özellikle son on yıldır büyük, tekelci sermayenin egemenliği, toplumumuzun en geniş kesimleri üzerindeki baskı ve sömürüsünü hızla artırmıştır. Yaşam düzeyi geçinme sınırlarının hızla altına düşen işçi sınıfının, yoksul köylülerin ve geniş ücretli kitlelerin yanısıra, küçük ve hatta orta sermaye sahipleri de büyük sermayenin baskısı altında yokolmanın eşiğine gelmişlerdir. Fakat sorun böylece bitmemektedir. Büyük, tekelci sermayenin bu dörtnala genişlemesi, emperyalizme bağımlı ve geri bir üretici güçler düzeyine dayanan ülke ekonomisini, ileri kapitalist ülkelerdekinden çok daha yoğun ve sürekli bir bunalımın içine batırmıştır. Bu bunalım geniş emekçi kitleleri etkilediği kadar, tam karşıt bir biçimde de büyük, tekelci sermayeyi etkilemektedir. Büyük sermayenin genişlemesinin sürdürülebilmesi için sürekli yeni kaynakların bulunması, bu kaynakların zorla da olsa ayakta tutulması gerekmektedir. Bunalımdan çıkış yolu bulunması için alınan önlemler, kaçınılmaz olarak, yeniden geniş emekçi kitlelerin yaşam düzeyini hedef almakta, tekellerin dışında kalan toplum kesimlerini son direnme noktasına getirmektedir. İkinci MC'nin ekonomik politikası, bu anlamda, büyük sermayenin yeni saldırısını simgelemektedir.

Tekelci sermaye ile toplumun en geniş sınıf ve tabakaları arasındaki çelişkilerin sürekli olarak keskinleşmesi, tekelci sermayeyi, iktidarını sağlamlaştırmak için olağanüstü yöntemlere ve faşist bir rejime doğru itmektedir. Kapitalist dünyada faşist tehlike, toplumun böylece iki karşıt kampa ayrılmasının ve kutuplaşmanın iki kanadının da düzenin eski biçimiyle sürmesine karşı direnmesinin sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu mücadelede sonucu, emperyalizme ve tekellere karşı olan güçlerin sınıf mücadelesinde ortaya çıkan yeni olanakları değerlendirip değerlendirememesi belirlemektedir. Türkiye'de de bugün böyle bir belirlenme dönemi yaşanmaktadır.

CHP'nin İkinci MC iktidarının politikasına karşı izlediği tutum, günümüz ortamında demokrasi mücadelesindeki olanakları kullanamamanın ve gerici güçlere fırsat kazandırmanın örneklerini vermektedir. CHP yönetimi, günümüz Türkiye'sinin nesnel koşullarını değerlendiremeyen bir anlayış içinde gözükmektedir. CHP yönetimi, İkinci MC iktidarının ekonomik politikasına karşı çıkmanın zorunluluğunu hissederken, tekellerin çıkarlarına dokunmaktan çekinerek kendi kendisini bir açmaza sokmaktadır. Tekelci, büyük sermaye ile geniş halk kitleleri arasındaki hızla derinleşen çıkar çelişkisi günümüz Türkiye'sinin başlıca gerçeğidir. Bu çelişkiyi görmemezlikten gelmek, bu çelişkinin sözünü etmemeye çalışmak; tam tersine, ülkemizin temel sorunlarının çözümünde tekellerle emekçi kitlelerin çıkarlarının birleşebileceğini sanmak, demokrasi mücadelesini yozlaştırmaktan başka sonuç vermemeye mahkumdur.

Büyük burjuvazinin politikası, uzunca bir süredir, CHP'ni kitlelerin demokratik özlem ve taleplerinden koparmak olmuştur. Büyük burjuvazi, CHP'ni kendisi ile geniş halk kitleleri arasında kararsız bir duruma sokarak, onu kitlelerin demokratik özlem ve taleplerini savunamaz hale getirmek çabasındadır. Büyük, tekelci sermaye böylece bir yandan demokratik toplumsal muhalefetin etkisini sınırlamak, diğer yandan da CHP yönetimini bütünüyle kendi kontrolü altına sokmak istemektedir. Tekellere göre, toplumsal tabanını gitgide yitiren bir CHP ve CHP yönetimi, kaçınılmaz olarak kendisinin isteklerine bütünüyle teslim olacaktır. Diğer bir deyişle büyük sermaye CHP'ye "muhalefet bile yaptırmamak" niyetindedir. CHP'nin kısa azınlık hükümeti denemesi sırasında hazırladığı program, o'nu, kitlelerin demokratik özlemlerini savunamaz hale getirmede ciddi bir adım olmuştur. Şimdi muhalefette de aynı durum yaratılmak istenmektedir.

İkinci MC'nin açıkladığı ekonomik önlemler büyük sermayenin bu çabası için çok elverişli bir ortam yaratmıştır. Büyük sermaye, ağır zamların ve diğer ekonomik önlemlerin kaçınılmaz olduğuna kitleleri ve kamuoyunu inandırma çabası içindedir. Bunun için de CHP yöneticilerinin talipsiz açıklamalarını kullanabilmektedir. CHP yöneticilerinin açıklamaları, zamların ve diğer ekonomik önlemlerin kaçınılmaz olmadığını kanıtlamak bir yana, bunun tam tersi bir imajı çizmeye yardımcı olmaktadır. Pekçok CHP yöneticisi, gerici sermaye organlarında yer verilen açıklamalarında, ekonomik önlemlerin sadece biçimine karşı çıktıkları görünümünü yaratmışlardır. CHP yöneticileri, kendileri iktidara gelmiş olsaydı durumun farklı olduğunu gösterecek hiçbir inandırıcı kanıt göstermemekte, bir anlamda aynı yöntemleri farklı bir üslupla uygulamış olacaklarını hissettirmektedirler. Bu da doğrudan doğruya büyük sermayenin propagandasına yardımcı olmaktadır.

Bu durum CHP'ni apaçık bir bunalıma götürebilecek niteliktedir. CHP'nin sürüklenmek istendiği açmaz onu desteklemiş olan kitleler tarafından da şu ya da bu biçimde kavranmaktadır. Bu açmazdan çıkışın tek yolu, günümüz Türkiye'sini ikiye bölen, büyük tekelci sermaye ile geniş halk kitleleri arasındaki çıkar çelişkilerini kavramaktır. CHP'ni destekleyen kitleler ondan bunu beklemekte ve istemektedirler. Geniş emekçi kitlelerin büyük, tekelci sermaye ile uzlaşmaz biçimde çelişen çıkarlarını reddederek, ya da görmezlikten gelerek, CHP bir anlamda kendi dayandığı temelleri de reddetmiş olacaktır.

CHP'nin bugünkü politikası, onu ülkemizdeki faşist tehlikenin nesnel temellerini de reddetmeye götürmektedir. CHP yöneticilerinin, toplumumuzda nesnel ve kaçınılmaz bir kutuplaşma yokmuş ve gerici güçler en sıkı bir dayanışma içinde değillermiş gibi, antifaşist demokratik güçlerin mücadele cephesine karşı çıkması, bunun en iyi örneğidir. CHP yönetimi, azınlık hükümetini kurma denemesi sırasında tekelci çevrelerden gördüğü destekleyici tutumdan, bu çevrelerin faşizmden yana olmadığı ya da faşizme karşı olduğu sonucunu çıkarmış olabilir. Eğer böyleyse, bu son derece ağır ve onarılması çok zor bir yanılgıdır. Büyük sermayenin en güçlü gruplarının şu anda faşist bir yönetimden açıkça yana gözükmemeleri, büyük sermaye içinde en çok bu grupların manevra yeteneğine sahip olmalarından gelmektedir. Bu çevreler, en son manevra olanağı da tüketilene kadar doğrudan doğruya faşist yönetimin destekçisi gözükmeyebilirler. Nazi partisi ve faşist alternatif, Almanya'da, uzun yıllar sadece taşradaki, özellikle Bavyera'daki sanayici gruplarından destek görmüştür. Ancak 1930'dan sonra asıl tekelci grupların desteğini kazanmıştır. İtalya'da da Mussolini'nin faşist hareketi, önceleri ve uzun süre sadece büyük toprak sahiplerinin desteğine sahip olmuştur. Fakat her iki ülkede de, bütün dünyada olduğu gibi, faşizm, onu en son destekler gözüken en büyük tekellerin diktatörlüğü olmuştur. Kaldı ki günümüzde tekeller eskisinden çok daha bilinçli davranmaktadırlar. Faşist alternatifi ilk andan itibaren destekler gözükmemeleri, eskiden olduğu gibi ondan emin olmamalarından değil, bütünüyle, manevra olanaklarını koruma çabasından kaynaklanmaktadır.

CHP yönetimi, azınlık hükümeti sırasında, büyük tekelci gruplarla işçi sınıfı ve demokratik güçler arasında bir uzlaşma doğduğu, CHP iktidarı alternatifinin bu iki karşıt güç arasında bir denge yarattığı görünümüne inanmış olabilir. Bu inanışla, kendisinin, ekonomik bunalıma çare olacak tedbirleri, iki karşıt gücün çıkarlarını bağdaştırarak alabileceğini sanmış ya da sanıyor olabilir. Bu da ağır bir yanılgı olacaktır. Büyük, tekelci sermayenin çıkarına olan bir ekonomik politikanın günümüz Türkiye'sinde işçi ve emekçi kitlelerin çıkarlarıyla bağdaşması olanaksızdır. Her denge görünürde kalmaya, tekellerin yeni bir saldırısı için bir önsöz olmaya mahkumdur. Kaçınılmaz olan son hesaplaşma, bu hesaplaşmaya hazırlıksız olanları ya da ona tarafsız kalabileceklerini sananları, büyük sermaye tarafından en kötü biçimde kullanılmış duruma düşürecektir. Bundan ise sadece faşist güçler yararlanacaktır.

İkinci MC'nin ekonomik politikasına karşıt bir alternatifin yaratılması, ancak büyük sermayenin çıkarları doğrudan doğruya hedef alınarak mümkündür. Ancak tekellerin baskı ve sömürüsü altındaki kitlelerin yaşam düzeylerini yükseltmeyi, onların acil ortak taleplerini gerçekleştirmeyi, büyük sermayenin gücünü kısıtlamayı, hedef alan bir politika, bugünkü durumu değiştirme olanağına sahiptir. Demokratik güçler, ancak böyle bir mücadele platformuyla, İkinci MC iktidarına ve faşizm tehlikesine karşı geniş kitlelerin birleşmesini sağlayabilirler. İkinci MC iktidarının politikasından zarar gören tüm toplum kesimlerinin faşizme ve emperyalizme karşı birliği, ancak bütün bu kesimlerin acil taleplerine karşılık veren bir mücadele programıyla sağlanabilir. Başka türlü çözüm yolları aramak, gerici, faşist güçlere fırsat yaratmaktan başka yarar sağlamayacaktır.

mc'nin yaşam formülü:

EZMEK...

Dünya emperyalist sisteminin yanaşması büyük sermaye ve gerici ittifakının Türkiye'de uyguladığı faşist tırmanma önceki hafta açıklanan zam bombardımanıyla yeni boyutlara ulaştı.

Baskı, kıyım, faşist yayılma ve cinayetle örgülenen politik tırmanma son zamlarla tam boy ekonomik saldırı haline dönüştürüldü ve emekçi halk ağır bir toplumsal yaşamın cenderesine sokuldu.

İkinci MC ile adını bulan işbirlikçi, geri sermaye ittifakının, emekçi halkı ekonomik alanda kuşatma harekatını "ramazan" ayına denk getirmesi ve bayram haftasını tam bir ateşten gömlek haline dönüştürmesi ise işin bir başka ilginç ve ibret verici göstergesiydi...

yoksulluk, yokluk, baskı...

ŞÜKÜR RAMAZANA...

"Ramazan"ın ilk günlerinde tekel maddelerine zam yapılmış ve bu yolla güya tepki potansiyelinin bir anlamda küçük düzeylerde kalmasına çalışılmıştı.

Tekel zamlarının böylesine adi ve iğrenç bir kurnazlık yöntemiyle zamanlamasının yapılması bile Türkiye kapitalizminin ve temsilcisi sermaye sınıflarının geriliğini ve ahlaksızlığını simgelemesi bakımından önemliydi.

Ramazandan önce MHP'li Gümrük Tekel Bakanı ilk zam işaretini vermiş ve böylece, belli çevrelere gerekli stokların yapılması için gayrı resmi direktifin ışığını çakmıştı.

Gümrük Bakanının, normal demokratik bir ülkede sandalyede oturmasını bile olanaksız kılacak bu davranışı, her nedense büyük basın dahil görmezlikten gelinmişti. Stokçulukla, istifçilikle, spekülasyon ve vurgunla beslenen sistemin maddi ve ahlaki yapısı olayı alevlendirmemiş ve deyim yerindeyse "oldu bir kere"ye getirilmişti.

Halkın dinsel inanışları ve duyguları sahnenin perdesini oluşturuyor ardında sefih bir talan dekorlanıyordu. "Milliyetçi ve mukaddesatçı" senaryonun adı da bulunmuştu: İstikrar Tedbirleri...

PAKET İÇİNDE PAKET...

Ramazanın ilk haftalarında uygulanan bu bayağılık, daha sonraki haftalarda daha gelişmiş yöntemlerle sürdürüldü.

Öteden beri Türkiye'yi yeni bir paketlemeye hazırlanan Uluslararası sermaye kuruluşlarının iştahları, IMF'nin Ankara'ya bir hey'et göndermesiyle uç veriyordu.

Önceki haftalar içinde başkente gelen IMF hey'eti, Maliye bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı uzmanlarının önüne koyduğu dosyaları inceliyor ve Türkiye'ye öneriler paketini hazırlıyordu. Devletin tüm hesapları didik didik ediliyor ve MC denen alt masaya direktifler dikte ettiriliyordu...

MC'nin IMF'e hediyeleri de oluyordu. Ekonominin "düzelmesi" için kendilerine, Türkiye'de oldukları bir dönemde müjdeler veriliyordu: "İstikrar tedbirleri paketi" açılıyordu...

Demir, çelik, akaryakıt, kağıt ve hava ulaştırması ve taşımacılığı mal ve hizmetlerine ağır zamlar yapıldığı açıklanıyordu. "Mübarek" Ramazanda emekçi kitlelere "mübarek" bir zam silindiri uygulanıyordu...

İthalat ve ihracatta ise büyük sermayeye olanaklar açılıyordu.

ZAM CEREYANI

MC sözüm ona bazı mal ve hizmetlere zam yapmamıştı...

Oysa açıklanan zamlar hayatın her alanını tepeden tırnağa etkiliyor ve zam esasları ikinci, üçüncü türevleriyle hayatın her alanını etkisi altına alıyordu. Öyle ki, zamların açıklanmasından sekiz saat sonra fiyatlar adeta otomatik bir sıçrama mekanizmasına çarpılıyordu. Serbest piyasada zaten başını alıp giden fiyatlara ek olarak, temel mal ve hizmetlerin fiyatlarına yapılan doping adeta çarşıda pazarda birbirine çarpılıyor ve yaşamayı ezici bir ağırlığın altına alıyordu...

MC, politik yönden sürdürdüğü sefih tırmanmayı büyük ve açık bir cesaret ve küstahlıkla emekçinin yaşam ve cebine girerek uyguluyordu...

Zam bombardımanına karşı demokratik kitle örgütleri ortak toplantı ve açıklamalarla ve ortak eylem programlarıyla karşı çıkarken ana muhalefet CHP de üzerine düşeni yapıyordu!..

SOSYAL DEMOKRAT TEPKİ!..

Tekel maddelerine karşı tepkisini "bari sigaralar düzelse" diye belli eden sosyal demokrat ana muhalefet, genel başkan Ecevit'in ağzıyla zam paketini "Bayram tebriklerine zam hiç olmazsa bayramdan sonra yapılmalıydı" şeklinde protesto ediyordu. Ve ilginçtir ki, MC de bayram tebriki fiyatlarını bayram sonrasına erteliyordu. Ecevit'in dediği olmuştu!..

CHP Genel Başkanı Ecevit bunun üzerine bir açıklama daha yapıyor ve "asgari ücretler derhal yükseltilmelidir" diyordu.

Acaba Ecevit'e kurmayları "asgari ücretin" hayattaki anlamını anlatmamışlar mıydı?

Türkiye'de asgari ücret seviyesinde ücret veya aylık alanlar tüm çalışanların kaçta kaçını oluşturuyordu acaba?..

Toplu sözleşmelerle zaten geniş işçi ve emekçi kesimler asgari ücretin üstünde ücret alıyorlardı. Bir anlamda "sürünmeçizgisi" diye nitelenen asgari ücretin yükseltilmesi "derhal" de olsa derde deva mıydı?..

Haftayı hemen hergün yaptığı basın toplantılarıyla demeçler dizisiyle geçiren ana muhalefet genel başkanı, emekçilerin yüklendiği hayat pahalılığını kitlesel tepki ve gösterilerle protesto konusunda ise düşünceliydi. Kendi ifadesiyle kitlesel gösteriler "mevsim koşulları açısından sakıncalı" idi!..

Kitlesel tepki ve gösterilerin "mevsimlik özellikleri" konusunda meteorolojinin bir ihtisas dalı geliştirdiği konusu ise Türkiye'de ilk kez duyuluyordu!..

CHP açısından saldırı konusu gene hazırdı: Ah şu istifçi ve tefeciler yok muydu!..

TEKELCİ SERMAYEYE LAF YOK

Faşizmin kökü ve kökeni artık kasıt derecesinde görmezlikten geliniyordu. Büyük sermaye ve onun egemenliği gözlerden kıskançlıkla saklanıyor, geri ve çarpık sistemin üçüncü dördüncü derecededen asalakları hedef tahtası olarak seçiliyordu...

1973 genel seçimlerinden önce Zonguldak yolunda büyük sermayeye çatılmış, "tekelci sermayenin istepnesi olmayacağım" denmiş ve o tarihten itibaren bir daha ağza "tekelci sermaye" alınmamıştı...

YAVUZ HIRSIZ...

Bu arada MC yönünden ve özellikle MHP tarafından girişilen bir şaşırtma propagandası ise neredeyse meydanı boş bulurcasına sergileniyordu. MHP Genel Merkezi adına yapılan resmi demeç ve açıklamalarda zamlar protesto ediliyordu. MHP, "yavuz hırsız ev sahibini bastırır" örneği hükümete öneriler yapıyor "milletten yana" önlem ve isteklerde bulunuyordu...

Bu arada dikkat çeken bir başka yan da zamlar konusunda AP ve MSP kanatları "istikrar", "kalkınma" vs. gibi hiç değilse zevahiri kurtaracak açıklamalara yönelirlerken, MHP susmayı tercih ediyordu. Yani bir anlama "biz MC'nin küçük ortağıyız, karar bizim dışımızda alındı" ya getirilmeye çalışılıyordu... Oysa salt büyük sermayenin istek ve diktesi doğrultusunda alınan zam kararlarının tam anlamıyla destekleyicisi rolünde olan da MHP idi..

Hayat pahalılığının gerçek maddi kökenleri aranıp bulunmadıkça gerçek demokratik muhalefetin yapılmayacağı, yapılamayacağı düşüncesi ana muhalefet için gerçekten "lüks" idi.

Zamların ve çekilmez fiyatların dayandığı zemin, toplumdaki sınıflar dinamiğinde idi ama CHP için konunun bu denli derinine inmek olanak dışıydı...

BİR SORU VE 60 DAKİKA...

CHP için faşizm ne demekti, faşist tırmanma ne demekti?

5 Haziran seçimlerinde oyunu CHP'ye "helali hoş" eden bir aydının ifadesine göre CHP merkez yönetimine bu soru sorulsa ve 60 dakika mühlet verilse kağıda ancak herhalde şunlar yazılabilecekti: "Faşizm, çocukların okula giderken öldürülmesi demektir!.."

Bir espri de olsa bu çerçeve, somut hayatta CHP'nin muhalefet felsefe ve politikasını sıkıştırabildiği zenginlik oluyordu!..

KİTLELER VE DERSLER...

Oysa Türkiye'nin emperyalist ilişkiler ve bağımlılıklar ağında içine düştüğü somut durumu kitlelere anlatma ve ulaştırma olanağında sonsuz değer ve önemde örnekler oluşuyordu.

Dünya emperyalist-kapitalist ağı içinde kıvranan ekonomilerin "hasta bakıcısı" olarak nitelenen Uluslararası Para Fonu (IMF) ve organik bağları Türkiye'yi adeta pilot bölge seçmişlerdi. Türkiye'nin gırtlağına bastıra bastıra öneriler yapacaklar, yapıyorlar ve kabul ettiriyorlardı.

O kadar ki, IMF hey'etinin Türkiye'yi ziyareti bir sürç-i lisan Maliye Bakanı tarafından "konsültasyon" olarak nitelenebiliyordu... Ağır hasta için kullanılan deyimden başka ayıbı kapatacak söz bulunamıyordu..

IMF neler istiyordu?

IMF öyle çok şeyler istiyordu ki...

İşçi ücretleriyle, memur maaşlarının dondurulmasından, gereksiz yatırımların kısıtlanmasına kadar uzanan "iyi niyet" önerileri..

Kısaca özetlemek gerekirse, Türkiye'de emekçi kitlelerin ekonomik ve demokratik taleplerini daha da zapt-u rapt

altına alacak bir mekanizma ile ancak Türkiye'nin kurtuluşu mümkündü!.. Yani çalışarak yaşayanlar daha da ezilecekler ve nurlu ufuktaki Türkiye ortaya çıkacaktı!..

Bu önlem ve öneriler, işbirlikçi sınıfların öteden beri ciğer şişirdikleri "istikrar" formülünü açığa vuruyordu...

"KUR AYARLAMASI" NA KUR!..

IMF, devalüasyon da öneriyordu. Yüzde 40 oranında yapılacak bir devalüasyon kesinlikle uygulanmalıydı. Hiç değilse ilk basamakta ve hiç değilse Eylül ayı içinde yüzde 25'lik bir devalüasyon. MC'cilerin sancılarına yolaçan öneri de buydu.

Bugüne kadar "kur ayarlamaları" adı altında küçük ölçeklerde devalüasyonlar yapılmıştı. Böylesine "güzel" ve uykuda uygulanabilen önlemler varken, büyük ölçekli bir "kur ayarlamasının" ekonomik ve politik sonuçları da göz önüne alınınca riske girilebilir miydi?

Sorun, IMF tarafından bir dayatma basamağına gelip dayanınca ortaya gene MSP çıkıyordu.

AP ve MHP kanatlarından, emperyalist ağababalara bir mazeret gösteriliyordu: Biliyorsunuz MSP, oyun bozan. Ama hiç de fena değil. Kamu oyu önünde konuyu yalama yapar, bir anda uygularız...

Ve gerçekten aylardan beri devalüasyon öylesine yalama yapıldı ki, bir gün uygulandığında, normal karşılanabilecek iklimi bulacaktır...

MALUM HİKAYE...

Bu konuda çok yakında yaşanmış bir örnek de vardır. Büyük zam balyasının açılmasından önceki günlerde Ege'de bir "Türk sandalı" Yunanistan karasularına girdi. Yunanistan karaaularında dolaşan sandala yöneltilen bir kaç kurşun, zamların açıklandığı gün Dışişleri Bakanı Ihsan Sabri Çağlayangil tarafından protesto edildi. Öyle ki, Çağlayangil, Yunanistan'ın Ankara büyükelçisini sabah makamına çağırmış ve eline de bir nota sıkıştırmıştı. Ve sonra da Milli Savunma Bakanı Saadettin Bilgiç (Birinci MC'nin kurulduğu günlerde büyük bir ithalat ve ihracat firmasının müşavirliğine getirilen Saaadettin Bilgiç) bir açıklama yaparak "Türk Silahlı Kuvvetlerinin hergün iyi bir şekilde silahlandığını" açıklamıştı. Bunlar, zamların açıklanacağı gün yapılmıştı. Ve sonra da sıra zamlara gelmişti...

"Türk milletinin şeref ve gururuna ne kadar düşkün olduğunu" bilen dost, düşman zamlardan çok önemli olanın bu konu olduğunu da görmüştü...

Yakında gene Ege'de ya da Kıbrıs'ta kısa devre yaptırılacak bir kıvılcım sonunda pekala devalüasyonu da açıklamak mümkün olabilecekti...

GÜÇ BİRLİKTEDİR...

Türkiye kapitalizminin geriliğini ve bir oranda da güçsüzlüğünü saptayabilmek için eldeki verilerden biri bala dinsel duygu sömürüsünden ve şoven milliyetçilikten medet ummasıdır. Çünkü temelde bu iğreti ve geri maddi sınıf ilişkilerinin yansımasıdır bu tabloda sırıtan.

İşçi sınıfının, emekçi kitlelerin, yurtsever, demokrat güçlerin antifaşist güçbirliği ve mücadele için ortak eylem birliği bu tablo ve ilişkiler zemininde daha zorunlu hale gelmektedir hergeçen gün...

Çözüm getirmek burjuva partilerinin harcı değildir

Tercüman gazetesinin tanıtmasıyla "CHP'nin... ekonomik konularında sözcüsü, Genel Başkan Bülent Ecevit'in yakın çevresinden, bir anlamda ekonomik danışmanı", kendi sözleriyle de "bir profesyonel iktisatçı ve özellikle dış ticaret ve ekonomik ilişkiler konusunun uzmanı" Besim Üstünel geçtiğimiz hafta içinde Tercüman gazetesiyle konuştu. Daha önce söylediği bazı sözler yanlış anlaşılmıştı, bunu düzeltti.

Geniş uzmanlık niteliklerinden kaynaklanan bir değerlendirme yaptı... Türkiye ekonomisinin bugün içinde bulunduğu durumun temelinde yatan nedenlerden biri ve başlıcası, dış ekonomik ilişkilerde bugüne kadar sağlıklı bir gelişmeyi sağlıyamamış olmasıymış. Bir burjuva iktisatçısından daha fazlasını beklememek gerekir. Bu bakımdan, bu irdelemeyi eleştirmeyeceğiz. Bunun böyle olduğunu kabul edelim. Diyelim ki, gerçekten Türkiye bu konuda belirli önlemler alırsa ekonomik sorunları ortadan kalkmış olacak. Bu durumda, uzmanımızın alınması gereken önlemler konusunda ve bu önlemlere temel oluşturan çözümlemeler konusunda neler dediğine yakından bakmak gerekiyor.

Temelde ayrıldıkları nokta yok

Türkiye'nin dış ticaret açığı 4 milyar doları ve ödemeler dengesi açığı da 3 milyar doları aşıyor. Üstünel de böyle söylüyor, ve ekliyor "Dünyanın hiçbir ülkesi llelebet bu ölçüde bir dış ödeme açığını başkalarına finanse ettiremez. Yani sizin yaşamanızı başka ülkelerin halkı ödeyemez veya sizin sıkıntılarınızı ilanihaye başka ülkelerin tasarrufuyla karşılayamaz... "
rabilmek için biraz insaf gerekiyor.

Dış ekonomik ilişkiler konusunda uzmanlık bir yana biraz bilgi sahibi olmak bile bunun böyle olmadığını gösterir. Türkiye'nin dış ekonomik ilişikilerinde bir "finansman"dan söz etmek gerekiyorsa bunun yukarda söylenenin ters yönünde olduğunu görebilmek fazla beceri gerektirmez. "Transfer fiyatlaması" yada "gizli kâr transferi" denilen bir uygulama vardır. Burjuva iktisat kitaplarında da anlatılır: Dış tekellerle bütünleşmiş bir yerli sanayicinin, ithal fiyatlarını yüksek göstererek daha ithal düzeyinde dışarıya gizli kâr aktarması. Bunun, bugün Türkiye'deki dış ticaret açığını en azından yarım milyar dolar etkilediği hesaplanıyor.

Daha önemlisi de var: Sanayinin yapısı. Kendisi de değiniyor. Sanayimiz dışa bağımlı olarak geliştirildikçe dış ticaret açığımız azalmaz, artar. Aldığımız kredileri bu dengesizliği ortadan kaldıracak bir biçimde kullanmalıymışız... Bir cümlede böyle söyleniyor, biraz ilerde IMF'in İngiltere ve İtalya'da verdiği kredilerde öne sürdüğü koşulları hatırlatıyor. YÜRÜYÜŞ, geçen sayısında bu koşulları özetlemişti. Kısaca, toplumsal harcamaların kısılması ve ücretlerin dondurulmasına yönelik. Bir yerde, söylenenin eleştiri amacıyla söylendiğinden kuşku duymuyoruz. Yalnız, aradaki bağı kuramamayı, dikkatsizlik olarak değil kasıt olarak değerlendirmek gerektiğine inanıyoruz.

Çünkü, az ilerde alınmasını gerekli olarak gördüğü önlemlerin adını koyuyor: Ciddiyet Paketi; İngilizcesini de veriyor: Austerity Package. Yabancı sözcükler arkasına gizlenmek kaçınılmaz. Anlaşılabilir bir biçimde söylense, "kemerleri sıkma politikası" demek gerekiyor. İngilizcesinin anlamı da bu, kendi açıklamalarının altında yatan da.

Açıktır ki, böyle bir önlemler dizisi halka karşıdır. Bunun bilincinde olduğundan yabancı tanımlamalara girmek gereksinimini duyuyor. Bunu yaparken de hemen bir başka çelişkiye düşüyor. IMF ile yapılan görüşmeler gizli değil, açık olarak sürdürülmeliymiş. Alınacak önlemlerin ve uygulamalarının başarılı olabilmesi için nasıl olsa halkın benimsemesi ön koşulu oluşturacakmış. Değil mi ki, halkın desteğine gerek vardır, öyleyse işi baştan açık tutmak gerekiyormuş. Diyelim ki böyle, o zaman kendisinin anlaşılmaz sözcüklerle konuşmasına ne demek gerekir...

Ayrıca, hangi ad altında olursa olsun, kemerleri sıkma politikasının halkın önünde açık açık yada gizli kapılar arkasında oluşturulması önemli değil. Böyle önlemlerin halka benimsetilebilmesi olanağı yoktur; gizli yada açık. Bunun bilincinde olmamak, bir başka bölümde, içinde bulunulan ekonomik bunalımdan çıkabilmenin MC hükümeti ile mümkün olamıyacağını "tahmin" etmeye götürüyor Üstünel'i. "Mümkün değildir!" diyemiyor, eleştirisel-görünmemek için. Zaten, başka sözleri de yanlış anlaşılmış. "Ekonomik durum ciddidir, ama, ümitsiz değildir" demişmiş...

Bir kez, MC'nin başarısız olacağını tahmin etmek gerekmiyor. Başarısızlığa mahkum olduğunu vurgulamak gerekiyor. Ayrıca, ekonomik sorunlara MC'nin değil 1958 ve 1970 deki gibi tek parti hükümetinin, yani bir CHP hükümetinin çözüm getirebileceğini söylemek de iki yanlıştan kaynaklanıyor. MC, sözü edilen hükümetlerden, oluşturduğu ittifaklar bakımından daha güçlüdür. Ayrıca Türkiye ekonomisinin içinde bulunduğu duruma çözüm getirebilmek burjuva partilerin harcı değildir.

Fakat, bütün bunları görebilmek için konuya sınıfsal bir açıdan bakabilmek gerekiyor. Üstünel'in sınıfsal bir çözümleme yapmadığı biliniyor. Dolayısıyla, doğrulara varmasının olanaksızlığı da.

Zeki KILIÇ

ANTİ-FAŞİST GÜÇLERİN ZAAFLARI VE GÖREVLERİMİZ

Faşizm, yalnız Türkiye işçi sınıfı ve emekçi kitlelerinin değil, bütün kapitalist dünya işçi sınıflarının ve emekçilerinin kural tanımaz ve en gözü dönmüş can düşmanıdır. Öyle ki, faşizm ve faşist tehlike, bugün için işçi sınıfı ve müttefiklerinin iktidar eşiğine gelip dayandığı Fransa ve İtalya gibi ülkelerde bile bütün ciddiliğini korumaktadır.

Faşizm, bir süreç içinde yerleşir ve sonuca ulaşır. Faşist darbe veya faşist iktidar, bu sürecin sonucudur. Bu nedenle, faşistleştirme sürecini yavaşlatacak ve giderek ortadan kaldıracak bir mücadelenin içinde olmak gerekir. Bu mücadelede hedefler, burjuvazinin öneri ve önlemlerinin yakın ve uzak vadede taşıyacağı önem ve neden olacağı tehlikeler dikkate alınarak saptanır. Yine bu mücadelede, burjuvazinin hiçbir önlem ve uygulaması, önemli-önemsiz, iyiniyetlilik veya mantığa uygunlukları esas alınarak hareket edilemez. Faşizme karşı kitleleri örgütlerken veya faşist uygulamalara karşı somut hedefleri belirleyip o yönde eylemler kotarırken, ölçünün bugün değil, o uygulamanın yarın taşıyacağı önem ve tehlike olması gerekir. Ancak böyle davranıldığında, kitleleri örgütleme ve faşizme karşı eylemler bu çerçevede ele alınıp kararlara ulaşıldığında, burjuvazinin uygulamalarının tehlikeli boyutları önceden kavranabilir ve zamanında bu uygulamalara engel olunarak başarıya ulaşılabilir.

Demokratik güçlerin birliği : Faşizme karşı hayati zorunluluk

ZAAFLARIMIZI KAVRAYALIM

Faşizme karşı mücadele edilirken, mücadelemizi, yalnızca faşist tehlikeyi anlatıp açıklamakla ve bu tehlikenin dünya pratiğinde sınanmış ve doğruluğu saptanmış genel ilkelerini önermekle sınırlayamayız. Bu ilkelerin netliği, verilecek mücadelenin kolayca yürütülebileceğini göstermez. Bu ilkelerin, hayata geçirilmesi önemlidir; ve asıl zorluk da buradadır.

Mücadelede temel kurallardan biri düşmanı tanımak, onun güçlü ve zaaflı yanlarını bilmek ve onun her uygulamasının olası sonuçlarını önceden kestirmek ise; diğeri kendi gücümüzü açıklıkla görmek, zaaflarımızı saptamaktır. Zaaflarımızı ve eksikliklerimizi, burjuvazinin bileceğini varsayarak tesbit etmez, önlem almazsak, sürekli bir düzensizliğin ve örgütsüzlüğün içerisinde boğulur kalırız.

Bugün ülkemizde faşizme karşı mücadelenin içerisinde yer alması gereken güçlerin safında, önerdikleri hedefler açısından doğrultuları bazen üstüste çakışan, bazen de farklılıklar gösteren iki önemli ve ciddi zaaf vardır. Birincisi, sosyal demokrasinin kimileri tarafından yanılgı, kimileri tarafından da yapılması gerekeni yapmamak ve yaptırmamak anlamına gelen tarihi kaypaklığı; diğeri ise, işçi sınıfı hareketinin olduğu her yerde görülen sapmaların neden olduğu tahribattır.

Faşist tehlikenin belirmesi, faşizmin tırmanması ve yerleşmesi karşısında sosyal demokrasinin yanılgısını ve bu yanılgının tarihin acı deneylerine rağmen tekrarlanmasını, kendi başına yapılan bir değerlendirme hatası olarak ele almamak gerekir. Burjuvazi açısından sosyal demokrasinin işlevi, yalnızca belirli dönemlerde kabaran kitlesel talepleri karşılamak ve onları susturmak değildir. Sosyal demokrasinin en temel işlevlerinden biri, işçi sınıfı hareketinin yol göstericiliğini perdelemek; ona yapabileceği işi yaptırmamak veya gecikerek yaptırmaktır. Diğer bir deyişle, burjuvazi, sosyal demokrasi ile zayıflayan ideolojik plandaki tekel olma durumunu korur ve devam ettirir. Bu nedenledir ki, bir yanda sosyal demokrat partileri ve onların kitle tabanlarını sürekli olarak uyarıp harekete geçirmek; diğer yanda da burjuva ideolojisinin tekel olma aracı olan bu hareketi acımasızca eleştirmek gerekmektedir. Bu iki yanlı etkileşmenin en tutarlı ve sonuç verici şekilde yerine getirildiği ülkelerde bile, sosyal demokrasinin tarihi "yanılgı"sı veya "kaypaklık"ı denilen işlevleri, etkisi bakımından zayıflamış da olsa yine de tekrarlanmaktadır. Demek ki, sözkonusu "yanılgı" yalnızca iyi niyetli demokratlar içindir. Yanılgıdaki insiyatif burjuvazidedir; ve burjuvazi isteyerek ve bilerek bu yanılgının objektif ve subjektif koşullarını sağlamaktadır. Bunun için de, faşizm ve faşist uygulamalar ne zaman gündeme girse; toplumu yönlendirmeye muktedir sosyal demokrasi, üst üste bu yanılgıları tekrarlar durur.

BİR ÖRNEK : FRANSA'DA ASKERLİK

Geçenlerde Fransa hükümeti, zorunlu askerlik yapmayı gönüllülük esasına bağlamak istediğini açıkladı. Bu görüş, Fransız kamuoyunda ciddi ve sert tartışmalara neden oldu. Fransız Komünist Partisi, hükümetin bu önerisine karşı amansız bir mücadele vereceğini açıkladı. Fransız Sosyalist Partisi'nin sol kanadı da, hükümet önerisine katılmamak gerektiğini belirtti. Mitterand taraftarları, hükümet partileri ve her türden goşist gruplar, gönüllü askerlik önerisini olumlu karşıladılar.

Askerlik yapmak istemeyenlerin ne kadar çok olacağı düşünülürse, kısa vadede Fransız Komünist Partisi'nin bu öneriye karşı çıkışının ne denli güç olacağı açıkça görülür. Ancak Fransa işçi sınıfı hareketi, bugün yüzbinlerce kişiyi, hatta kendi taraftarlarını etkileyen bu önerinin burjuvazi için taşıdığı önemi görmekte ve yarın doğacak felaketlerin önlemini ertelemeden almaktadır. Bu somut durumda, Mitterrand ve sosyal demokrat hareket yine "yanılmaktadır".

Fransız Komünist Partisi ile Sosyalist Partisi'nin birlikte iktidara yaklaşması, tüm toplumu; bu arada, ordu'yu da hızlı bir değişim içerisine sokmuştur. Fransız Ordu'su giderek demokratikleşmekte; ve burjuvazinin elinde ha denildiğinde kullanılamayacak bir araç durumuna gelmektedir. Fransız burjuvazisi, gönüllülük esası getirildiğinde, demokratların, ilericilerin ve sosyalistlerin askerlik yapmak istemeyeceklerini tasarlamaktadır. Böylece burjuvazi, Ordu'yu seçme faşistlerden oluşturabilecek, onu gereken zaman ve koşulda, gerektiği biçimde kullanabilecektir. Fransa'da Mitterrand'a rağmen, yani sosyal demokrasiye rağmen, faşist tehlike gündeme girdiğinde Komünist Partisi önlem alabiliyorsa; bu Fransız işçi sınıfı hareketinin burjuvazinin ideolojik tekelini parçaladığını ve böylece bu ideolojiyi belirleyici olmaktan çıkarttığını göstermektedir. Değişen durum, budur. Yoksa burjuvazi açısından bir sorun ortaya çıktığında, dün Hitler Almanya'sında sosyal demokrasi neyse, bugün Fransa'da da sosyal demokrasinin yol göstericiliği ve tutumu, kendi başına olduğunda aynıdır.

Görüldüğü gibi, faşizme karşı mücadelede zamanında önlem almak, işi sonuçlar ortaya çıktıktan sonraya ertelememek zorunlu bir kuraldır. Bu kuralın gereğince anlaşılarak hayata geçirilmesi, ülkemiz açısından, bugün herzamankinden daha ivedidir.

Bugün Türkiye burjuvazisi, doğrudan partileri vasıtası ile devlet aygıtını faşistleştirir, faşizm için bir kitle tabanı oluştururken; sosyal demokrasi, bir yanda yönlendirebilecek durumda olduğu kitlelerin harekete geçirilmesi için önlem almakta, öte yanda işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin ekonomik ve demokratik örgütlerinin yozlaşması, mücadele azminin ve kararlılıklarının azalması için elden gelen her çareye başvurmaktadır. Bu durum, yönelmemiz gereken hedefi perdelemekle kalmamakta; dün uğrunda mücadele edilerek, kan dökülüp şehit verilerek kazanılan mevzilerin elden çıkmasına neden olmaktadır. Bu zaafı görmek, bu büyük yanlışlık ve "yanılgının" önünü tıkamak, faşizme karşı mücadelede ele alınması gereken ilk işlerden biridir.

İKİNCİ ZAAF: SOL ADINA YAPILAN TAHRİBAT

Faşizme karşı mücadelede bulunması gereken güçlerin saflarındaki ikinci zaaf ise, sol adına, işçi sınıfı hareketi adına yola çıkan veya çıkarılan birçok grup veya grupçukların, taraftarlarının üyesi veya yöneticisi oldukları demokratik kitle örgütlerinde sebeb oldukları yanlışlıkları ve bu yanlışlıkların neden olduğu büyük tahribatlardır.

Bu grup veya grupçuklar, yöneticisi oldukları kitle örgütlerini ve sendikaları, temel işlevlerinden ve örgütsel amaçlarından uzaklaştırıp etkisizleştirmekle kalmamakta, saygınlık kazanmış olan örgütlerinin itibarsızlaştırılmasına da neden olmaktadır. Örgütleri temel işlevlerine oturtarak, onları yeniden saygın durumlarına kavuşturmak, faşizme karşı verilecek mücadelenin önemli bir diğer koşuludur.

İşçi sınıfı partileri, örgördükleri bir eylemin yönünü ve taktik veya stratejik plandaki hedefini saptarken; hiçbir koşul ve durumda diğer grup, grupçuk veya hareketler karşısında daha avantajlı veya daha çok taraftar kazanma hesabını ön plana çıkartmazlar. Kotarılması düşünülen bir eylemin kararını, somut koşullar, burjuvazinin konumu açısından gereklilik ve burjuvazinin o alanda yenilgiye uğratılabilme olasılığı belirler. İşçi sınıfı hareketi açısından mücadele hedefi yalnızca burjuvaziyi geriletmek ve giderek yenilgiye uğratmaktır. Oysa sapmalar için hedef, kendi konumlarını korumak veya yeni taraftarlar kazanmaktır. Hedef, burjuvazi ve onun can alıcı mevzileri olmayınca; doğrultu, ister istemez evin oğlu evin büyüğünden korkmaz misali içe döner.

İşçi sınıfı hareketleri ve partileri açısından etkinleşme, saygınlık ve taraftar kazanmak önemlidir; gereklidir. Ancak etkinleşmek ve taraftar kazanmak yürütülen mücadelenin sonuçlarıdır. Bu sonuçları da, ancak makyavelizm

yerine işçi sınıfı ahlâkını benimsemekle ve her koşulda burjuvaziyi ve onun mevzilerini zayıflatmak ve giderek ortadan kaldırmak uğrunda en özverili mücadeleyi vermekle sağlanabilir. Oysa sapmalar sorunlara böyle bakmamışlardır; ve bakmamaktadır. İşçi sınıfı hareketini saptıran gruplar için, güçleri yeterli olsun veya olmasın, koşullar gerektirsin veya gerektirmesin, önceden yer kapma, tasarlanabiliyorsa veya hesapta ağırlık olarak bu konum görülebiliyorsa; eylem kotarmak veya nereye ulaşacağı belirsiz bir örgütlenmeye geçmek için yeterli sebeb olmuş demektir.

Faşizmin büyük bir tehlike olarak gündeme girdiği günümüzde, sık sık tekrarlanan Ulusal Demokratik Cephe, konferans toplama ve benzeri çağrıların, grupsal avantajlar elde etmek, düşman gördükleri hareketi gölgelemek gibi art niyetler taşımadığını varsaysak bile; bu çağrıları yapanların temsil ettikleri kitleler tarafından kendilerine verilen tezkiyelerine bakmak gereklidir. Yine bu kişilerin, yöneticisi oldukları örgütleri yönlendirmedeki tavırlarına dikkat etmek gerekir. Çünkü, faşizme karşı, halkı birleşik örgütlü güç haline getirmenin ve oluşturulacak bu güçle tutarlı bir mücadeleyi vererek kalıcı sonuçlara ulaşabilmenin itici gücü, motoru demokratik kitle örgütleridir. Demokratik kitle örgütleri ise, yöneticisiyle, tüzüğü ile ve üye sayısıyla ele alınır ve değerlendirilir.

SONUNA KADAR OMUZOMUZA

Bilimsel sosyalistler, ister yönetici, ister üye olsunlar, bulundukları demokratik kitle örgütlerinin amaçları doğrultusundaki mücadelelerinde, mücadeleye katılan veya katılacak olan yol arkadaşlarıyla örgüt disiplinine ve amacına ters düşmeden sonuna kadar yürürler. Yine bilimsel sosyalistler, örgütün tüzüğüne ve amacına ters her akımla ve davranışla ödün tanımaz bir biçimde mücadele ederler. Onlar, yönetilirken de yönetirken de böyle davranmak zorunluluğundadırlar. Kendi örgütlerinde bunu gerçekleştiremeyenlerin, bu anlamda kitlelerine ve etraflarına güven vermeyenlerin, gerçekte örgütlerini ileri sürdükleri cepheye katmaları mümkün değildir. Bilimsel sosyalistlerin bu ilkeli ve tutarlı çalışmaları sonucudur ki, en karanlık faşist dönemlerde bile, onlar, kitlelerinden ve örgütlerinden sökülüp atılamamışlardır.

Bugün Türkiye'de, özellikle ilerici sendikal hareket alanında yönetim, kendisine "sosyalist" diyenlerin veya onların dediğini yapacak kadar "sıkıştırıldıkları" vehmedilenlerin elindedir. Bu yöneticiler, ilerici sendikal hareketi temel işlevinden uzaklaştırmakla kalmamış; tüzüğü ve örgütsel disiplini tanımaz bir uygulamayı yöntem haline getirerek, temsil edilen kitleyi, örgütlerine inanmaz ve güvenmez duruma getirmişlerdir. Reklamına burjuvazinin de katkıda bulunduğu, bu örgütleri tahrip edici yanlış akım, görüntüyü tıpkı 1970' ler Dev-Genç hareketi gibi görkemli göstermekle birlikte, temellerinden çatırdamaktadır. Ancak bu temeldeki çatırdama ve kaçınılmaz sarsıntı, yalnızca birkaç sorumluyu değil, örgütlerin durumunu da sarsacak; ve önlem alınmakta gecikilirse, yöneticisi oldukları örgütleri çökertecektir. Bu zaaf, yalnızca sözkonusu örgütlerle sınırlı değildir. Zaaf, anti-faşist mücadele cephesinin de zaafıdır.

POLİTİK ÇIKAR DEĞİL, KARŞILIKLI YARDIMLAŞMA

Faşizme karşı verilmesi gereken mücadelenin önündeki bir diğer eksiklik veya bilinçli yanlışlık ise, demokratik kitle örgütleri arasında olması gereken yardımlaşma ve dayanışmanın olmamasıdır. Halkı, faşizme karşı birleşik örgütlü güç haline getirmek mücadelesinin öncülüğünü yapması gereken bilimsel sosyalistler, genel olarak demokratik kitle örgütlerinin, özel olarak sendikaların etkinleşmesinin, kitle tabanlarının genişlemesinin ve mücadele azim ve kararlılıklarıyla, kitleler nazarında saygınlıklarının artırılmasının en temel bir görev olduğunu biran için bile olsa unutmazlar; ve bu yönde en büyük fedakarlığı onlar gösterirler. Bunun için de, örgütler arasındaki dayanışmaya ve yardımlaşmaya özel bir önem ve değer verirler. Bunu yaparken, yöneticilerin politik tercihlerini değil; örgütün etkinleşmesini ve mücadele gücünün artmasını ölçüt olarak alırlar. Oysa bugün, ülkemizde böyle davranılmamakta, böylesine ilkeli davranmak yerine, taraftarlarının yöneticisi olmadıkları örgütler dışlanmakta ve bunların etkisizleştirilerek yok olabilmelerine çalışılmaktadır. Bu durum da, faşizme karşı örgütlenmeyi zorlaştırmakta ve bu yöndeki doğru hareketin zaafa uğramasına yol açmaktadır.

İlerici sendikal hareketin ve bir kısım demokratik kitle örgütünün bugün içerisine düşürüldüğü durum ile ısrarlı bir şekilde yaratılan körleştirici ortamın sorumlusu, elbette yalnızca bu yanlışlıkların üçbeş yöneticisi değildir. Olan biten, burjuvaziden ve onun giderek tekelleştirilen ideolojisinden bağımsız değildir.

BURJUVAZİYİ MEVZİLERİNDEN GERİ PÜSKÜRTMEK İÇİN

Faşizmin hızlı bir biçimde tırmandırıldığı ve faşizmi sistemli olarak tırmandırıp yerleştirenlerin meşrulaştırıldığı günleri yaşıyoruz. Burjuvazinin bu sistemli faşizmi yerleştirme planını bozmak, onu, ulaştığı ve mevzilendiği siperlerden daha gerilere püskürtmek zor ve meşakkatli, fakat mümkündür. Mümkündür; faşizme karşı güçleri bir araya getirebilirsek. Mümkündür; bu güçleri bir araya getirişten başka çözümü olmayan örgütlenmenin önünde ve içinde bulunan engelleri ortadan kaldırabilirsek. Mümkündür; saflarımızda bulunan hastalıkların virüsünü doğru teşhis edersek ve zaman geçirmeden önlem alabilirsek. Mümkündür; faşizme karşı verilecek mücadelenin içerisine, katılabilecek herkesi alabilirsek. Mümkündür; yanlışlık ve hastalıkları görebilirsek ve buna karşı önlem çağrılarını yaparsak veya yapılan çağrılara zaman geçirmeden katılırsak. Görevimiz, mümkünü gerçekleştirmektir. Yoksa sadece faşistleştirme sürecinin sonuçları ile başbaşa kalırız.

İşçiler TEKSİF yönetimine karşı

İşçi sınıfımızın sendikal örgütü olmak iddiasındaki Türk-İş'in AP'li yöneticiler elinde patron oyuncağı haline gelen sendikalarından Teksif'in geçtiğimiz ay içinde Sümerbank'la yaptığı dillere destan sözleşmeye yönelik tepkiler üzerinde basında pek az duruldu.

AP'nin hızlılarından Şevket Yılmaz ve benzerlerinin yönetimindeki Teksif Sendikası, bilindiği gibi, geçtiğimiz ay içinde MC hükümetine bir "jest" yaparak gülünç bir toplu sözleşmeye imza atmıştı. Sözleşmeye göre, işçiler, birinci yıl 25, ikinci yıl 40 ve üçüncü yıl 50.TL. olmak üzere üç yıl için toplam 115.TL. zam alıyorlardı.

Teksif'in bu satışına yönelik tepkiler arasında Kayseri Sümerbank işçileri geçtiğimiz ay içinde 24 saatlik bir protesto direnişine geçmişlerdi. Direnişe 2 bin Sümerbank tekstil işçisi katıldı. İşçilerin direnişi ve tepkisi Teksif'in mahalli yöneticilerinin uykularını da kaçırmıştı. Teksif Kayseri Şube Başkanı Tahir Horoz mahalli basında "bu sözleşmeyi protesto ediyorum" deme gereğini duydu. Ancak Horoz'un daha önce yaptığı sözleşmelerin gülünç Sümerbank sözleşmesini de aratır nitelikte olması, Horoz'un ne denli içten olduğunun bir kanıtıdır.

Direnişteki Sümerbank işçileri, direniş sırasında yayınladıkları bir bildiride imzalanan sözleşmenin niteliğini ortaya koymuşlardır. Direnişteki işçilerin bildirisinden bir bölüm şöyledir:

"Bugün daha açıkça görülüyor ki işverenle elele veren sarı Teksif sendikası bizi daha da batağa itmiştir. İşveren tarafı, yani bugünkü MC iktidarı sözde işçiden köylüden yana görünmesine rağmen bize daha fazla ücret vermemek için direnmiştir. Bunda da başarılı olmuştur. İşçiden, köylüden yana gözükmesinin sadece bir politika olduğu gün ışığına çıkmıştır. Buna kaşık tutan sarı Teksif sendikası da bu politikaya isteyerek alet olmuştur. Bu tavrıyla kime hizmet ettiği de açıkça ortaya çıkmıştır."

Kayseri'de tekstil sanayii, kentin en kalabalık iş kollarından biridir. Buna rağmen, her nedense DİSK Kayseri'de Tekstil sendikasının bir şubesini açmamakta direnmektedir. Özellikle Teksif'in sarı niteliğinin açığa çıkmasından sonra işçilerdeki devrimci ve patron uşağı olmayan sendika arayışı giderek güçlenmektedir. Bu koşullarda bile DİSK'in bölgeye girmekte gösterdiği çekingenliğin anlaşılır bir yanı yoktur.

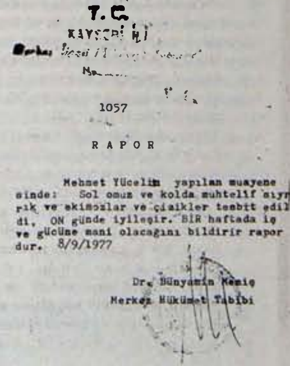
Kayseri'deki direnişin diğer bir ilginç yanı da polisin direnişçi işçilere ve bu arada TİP'lilere karşı tavrıdır. İşçiler direnişte iken, Türkiye İşçi Partisi Kayseri İl Saymanı Mehmet Yücel "işçileri direnişe teşvik ettiği" gerekçesi ile 1. Şube polisleri tarafından göz altına alınmıştır. Ancak Yücel'e yapılanlar yalnızca bununla kalmamıştır.

TİP İl Saymanı Yücel 24 saat karakolda tutulduktan sonra ertesi gün üç polis tarafından 38 DA 615 plakalı bir arabaya bindirilerek şehir dışına çıkarılmıştır. Sivas yolunda ıssız bir yere getirilen TİP İl Saymanı, yolda kollarından iple bağlanmıştır. Polisler aradıkları nitelikte bir yer bulunca, Yücel'i arabadan indirmişler ve kıyasıya dövmeye başlamışlardır.

Daha sonra 1. Şube'ye getirilen Yücel burada da dayak ve işkence ile karşılaşmıştır. Daha sonra adliyeye sevkedilen Yücel'in ifadesinin dahi alınmasına gerek duyulmamış, kendisi serbest bırakılmıştır.

Sümerbank işçileri Teksif'in gerçek yüzünü gördüler.

T.C.
KAYSERİ İLİ
1057

R A P O R

Mehmet Yücelin yapılan muayenesinde: Sol omuz ve kolda muhtelif sıyrık ve ekimozlar ve çizikler tesbit edildi. ON günde iyileşir. BİR haftada iş ve gücüne mani olacağını bildirir rapordur. 8/9/1977

Dr. Bünyamin Kemiç
Merkez Hükümet Tabibi

İşkence gördüğünü söylemesi üzerine Yücel, Savcılık tarafından hükümet tabipliğine sevkedilmiş, yapılan muayene sonucunda vücudundaki çeşitli yaralar tabiplik tarafından da saptanmıştır.

Hiç kuşku yok ki, polisin bu yasa dışı tutumları ne ilk ne de sondur ve bütün bu olup bitenlerden yetkililerin haberdar bulunmadıkları söylenemez. Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi verenlerin bu tür yöntemlerle yıldırılıp yollarından çevrilemeyecekleri açıktır. Açık olan bir başka nokta da, her yasa dışı işlemden olduğu gibi, bu tür işkence, dayak sorumlularından da bir gün mutlaka hesap sorulacağıdır.

Claude Quin ile özel görüşme

KİTLE İÇİNDE KİTLEYLE

Yerel seçimler Fransa'da büyük önem taşır.

CLAUDE QUİN, EKONOMİK BİLİMLER DOKTORU OLUP, PARİS IX. DAUPHİNE ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİDİR. MART 1977 YILINDA YAPILAN BELEDİYE SEÇİMLERİNDE KOMÜNİST PARTİSİ ADAYI OLARAK BELEDİYE MECLİS'İ ÜYELİĞİNE SEÇİLEN QUİN, FRANSIZ KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ NEZDİNDE EKONOMİK ARAŞTIRMA KURULU ÜYELERİNDEN OLUP, PARTİ' NİN AYLIK TEORİK DERGİLERİNDEN "ECONOMİE ET POLİTİQUE" DERGİSİNİN BAŞYAZARLIĞINI YAPMAKTADIR' CLAUDE QUİN'İN EDİTİONS SOCİALES' DE YAYINLANMIŞ BİRÇOK İNCELEME KİTABI DA BULUNMAKTADIR. AŞAĞIDA, C. QUİN'İN YÜRÜYÜŞ TEMSİLCİSİNİN PARİS'TE BELEDİYE SEÇİMLERİ VE YEREL YÖNETIM KONULARINDA KENDİSİNE YÖNELTTİĞİ SORULARA YANITLARINI SUNUYORUZ.

☆ Sizler için Paris Belediye Seçimleri ne anlam taşımaktaydı, seçim kampanyanızı nasıl bir yerel yönetim anlayışı ile yürüttünüz.

★ Yerel seçimler her zaman politik seçimlerdir. Yerel seçimlerin politik niteliği Paris'te daha da belirgindir. Bunun nedenleri çeşitlidir. Herşeyden önce Paris Fransa'nın başkentidir. Paris kenti Fransa'da, ulusal planda, ağırlıklı politik bir konuma sahiptir ve nihayet, kentin bütçesi 7 milyarı aşkın tutarıyla ülkenin en büyük ikinci bütçesidir. Bu niteliğiyle, Paris kenti büyük mali kuruluşlar, özellikle kamu-bayındırlık işleri ve inşaat sektöründe finans kaynağı bankalar için de önem taşır. İşte, bu nedenlerle, Paris belediye seçimleri sırasında büyük sermaye kuruluşları desteklerini ve paralarını sağ partilerden, gerek Chirac'ın RPR partisinden, gerekse d'Ornano'nun Cumhuriyetçilerinden, hiç esirgememişlerdir. Ayrıca, Paris'in uluslararası planda özel bir anlamı daha vardır. Roma'dan sonra Paris'te de belediye başkanlığına bir komünist seçilebilirdi. Evet, bu küçümsenmiyecek bir olasılıktı. Bu olgu özellikle Avrupa düzeyinde önemli sonuçlar doğurabilirdi. 1977 Belediye seçimleri işte bu politik temeller üzerinde çok çekişmeli geçti.

Paris'te belediye seçimlerinin politik niteliğinin altını böyle kısaca çizdikten sonra, söz konusu seçimlerin bütün bunlar yanında yerel seçimler olduğunu da vurgulamak gerekir. Bir ülkenin başkenti olsa da söz konusu olan, bir kentin yönetimidir. Biz, komünistler, seçimler için programımızı oluştururken bu iki olguyu göz önüne aldık; politik olan temel yönelim ve yerel özellikler. Paris için "Ortak Hükümet Programı" yönünde bir program oluşturduk. Bunun anlamı, Ortak Hükümet Programı politikasının Paris'e uygulanışı idi. Ve semtlerin (Arrondissement) her birinde komünistler, ayrıca, Paris için öngörülen programdan kaynaklanan ve yine "Ortak Program" temellerinde belirlenen bir ek yerel program oluşturdular.

d'Ornano: Sermayenin desteği

Bu nokta, yerel sorunların ihmal edilmemesi açısından büyük önem taşır. Bu olgu, değinilen yerel sorunları ulusal planda temel tercihlerden ayırmamak, ulusal politikayı değiştirmeden, yerel politikada gerçek değişimlerin olamıyacağını göstermek kadar önemlidir. Halk, belediye seçimlerinin somut mücadelesinde temel sorunların neler olduğunu görmelidir. Bunun bir başka anlatım biçimi, halkın, kişilerin kendi mahallelerinde yaşamlarını değiştirebilecek hedeflere sahip kılınmalarıdır. Bizlerin deyişiyle "zincir"in iki ucunda kaybetmemek gereklidir.

İşte, bu temeller üzerinde Paris'te belediye seçimleri kampanyasını yürüttük ve ilerlemeler sağladık. Üç arrondissement (semt) da toplam 2200 oy daha sağlıyabilseydik Paris'te solcu bir belediye başkanı seçilebilirdi. Bu başkan da komünist aday Henri Fiszbin olacaktı.

Sol bu temeller üzerinde, bir seçim sektöründe, benim de seçildiğim 2. ve 3. arrondissementlarda, seçimleri kazandı. Böylece, bugün Belediye Meclisi'nde bir sağ çoğunluk ile sol azınlık bulunmakta. Sağ çoğunluk seçim sisteminin cilveleri sonucu, oy sayısındaki küçük farka karşın solu kentin yönetiminden uzaklaştırmış durumda. Bu koşullarda Paris Belediye Meclisi'nde tartışmalar kaçınılmaz olarak politik çatışmalar biçimini almakta. Paris belediye başkanı Chirac anti-demokratik yöntemlerle, kendisinin, solun seçimleri kazandığı yerlerde de Belediye Başkanı olduğunu karar altına aldı. Ve kendisine bağlı bir yönetim ile, solun çoğunluk olduğu bu semtlerde, sağ çoğunluğun antenleri olan sözde temsili organlar tezgahladı. Böylelikle solcu belediye meclisi üyeleri, hiçbir yaptırım gücüne sahip olmaksızın seçimleri kazandıkları semt belediyelerinde oturmak zorunda bırakılmaktadırlar. Paris'liler için bu karmaşık durumun farkına varmak oldukça güç, ancak anladıklarında bu durumdan infial duymaktalar.

☆ Paris'in durumu, kentin statüsünden gelen özellikler taşıyor. Yerel iktidarın kazanıldığı başka demokratik belediyeleri ele alırsak, ulusal ve yerel yönetim düzeyleri arasında çelişkiler örneği, mali, dolayısıyla politik baskılar buralarda da aynı biçimlerde ortaya çıkıyor mu?

★ Elbette, çelişkiler derhal kendilerini belli ediyorlar. Fransa'da tüm yerel toplum organları, özellikle belediyeler Prefet (Vali)nin vesayeti altındadır. 1977 yılı öncesinde bu konuda durum Paris'te daha da ağır bir görünümdeydi. Prefet, gerçek iktidarı İçişleri Bakanı adına doğrudan kullanmaktaydı. Durum vesayetten de öte, yönetimin merkez yönetimce doğrudan gasp edilmesiydi. Bu olgunun temelleri tarihi olup, 1871 Paris Komün'üne uzanır. Merkezi iktidar, o tarihten bu yana Paris Halkından çok çekinir ve bu nedenle elinden her türlü eylem aracını almıştır. Aslında, tüm diğer şehirlerde ve bu yılki yeni statüsüyle Paris'te seçimlerle işbaşına gelen yerel temsilciler gerçek iktidar gücüne sahip değillerdir. Her zaman merkezi yönetim ve Prefet'nin vesayeti altındadırlar. Prefet'in olurunu almadan tek franklık harcama yükümlülüğü altına bile giremezler. Böylece, sonuçta demokratik bir belediyenin işlerinin yürütülebilmesinin tek aracı politik baskı uygulamak olmaktadır. Bu baskı merkezi yönetimin oyla işbaşına gelen temsilcilerine, Prefet'ye, Bakan'a yönelik yöre halkının sürekli baskısıdır. Eğer kitlesel bir eylem söz konusu olmazsa, sol bir belediye fazla birşey yapamaz. Sol güçlerin Belediye Meclisi'nde azınlıkta oldukları Paris'te kitlelerin müdahaleleri çok daha önemli ve gereklidir. Çünkü, burada engeller ikilidir. İlk engel Paris Belediye Başkanı ve onun dayandığı meclis çoğunluğu, ikincisi ise Belediye Başkanı ile uyum içerisinde olan hükümet, yani merkezi yönetimdir.

☆ Durum böyle olunca, sanırım, demokratik güçlerin oyla seçilmiş temsilcilerinin, bu arada kişi olarak sizin,, kitle hareketlerine, halkın taleplerine katılmanız sözkonusu olacak..

★ Bunu, konut sorununa ve ücret artırımlarına ilişkin iki konuda örneklerle yanıtlayayım. Paris'te

BERABER

konut sorunu, özellikle şehir merkezinde çok hayati bir sorundur. Çok yüksek oranda Paris'linin konut koşulları çok kötüdür. Paris'te dar bütçeli aileler, ücretliler için yeni konutlar inşa edilmemektedir. Paris'te inşaatlar sosyal konut inşası ile görevli kamu kuruluşlarınca değil bankalarca yapılmaktadır. Onlar da zenginler için konut inşa etmekteler. Öyleyse, halkla birlikte bu sorun karşısında mücadele etmek gerekir. Halkın dileklerini dinlediğim Belediye'deki büromda sosyal konut tahsisi talepleri yıllardır sürüncemede kalmış düzinelerce aile ile karşılaşmaktaydım. Birgün, hepsini toplantıya çağırdım. Paris Vilayet binası önünde buluşmayı kararlaştırdık. Başlarında ben olduğum halde Prefet ile görüşme talep ettik. Prefet oyla temsilci seçildiğim semtin bu kötü konut koşullarında yaşayan sakinlerinin seçtiği bir heyeti kabul etmek zorunda kaldı. Bu andan başlayarak belli dosyaları açtırıp, bazı aileleri, bir başlangıç olarak, yeni konutlara yerleştirmek olanaklıydı. Bu tip gösterilerin yenilerini şimdiden hazırlamaktayız. 4. Arrondissement'da barındıkları konutların koşulları kötü olan 400 kişiyi yine vilayet konağının önüne götürdüm. Amacımız, adı geçen semtte boş duran sosyal konutların bu ailelerin yerleşimine açılmasını sağlayabilmekti. Bu tür kitlesel eylemleri sürekli kılmak gerekir. Yoksa, ileri bir adım atılıp kazanım sağlanamaz.

Başka bir örnek de çalışma hayatından. Temsil ettiğim semtin işyerlerinde hak talepleri, grevler var. Grevcilerle birlikte ben de iş müfettişlikleri, işyerleri yöneticileri düzeyinde istemlerin yerine getirilmesi için girişimlerde bulunurum. Bizlerin oyla seçilmiş temsilci anlayışı, "kitleler içerisinde, kitlelerle birlikte" olmaktır. Ancak, bu yolla halk yararına kazanımlar sağlanır. Başka yol yoktur. Biz seçilmişlerin görevi sürekli olarak kitle hareketlerini örgütlemeye ve geliştirmeye hazır olmasıdır. Bu, aynı zamanda oy'la seçilmiş temsilcilerin ellerindeki yetki olanaklarının sınırlarını halka anlatabilmenin en iyi yöntemidir. Oyla seçilmiş temsilci, yalnız başına hiçbir şey yapamaz. Fakat, seçildikleri kuruluşlarda azınlıkta olsalar bile, kitle hareketleriyle güçlü olabilirler.

☆ *Burada, "Kızıl Kuşak" diye adlandırılan, Paris'in yakın banliyösü sayılabilecek kentler üzerinde durmak istiyorum. Paris'i çevreleyen bu kentlerde komünistler uzun yıllardır büyük bir çoğunlukla yönetimi ellerinde tutuyorlar. Bu kentlerde de benzer sorunların aynı biçimde sözkonusu olduğu ileri sürülebilir mi?*

★ Temelde sorunlar aynı biçimde kendilerini gösterirler. Ancak, komünist belediye yönetimleri tüm yasal ve mali olanakları kullanabilirler ve özellikle Bobigny, Ivry ve Saint-Denis de olduğu gibi, büyük işyerlerinin bulunduğu yörelerde bu işyerlerine ödetilen vergiler yoluyla, oldukça önemli projelerin gerçekleşmesi için gerekli ekonomik araçları sağlayabilirler. Halkın yardımıyla bu projeleri geliştirip daha kolaylıkla onanmasını sağlayabilirler. Paris'te, Belediye Meclisinde sol bir çoğunluk olsaydı, çok şey değişebilirdi. Mevcut olanaklar — çok fazla olmasa da — halkın yararına harekete geçirilebilir, kullanılabilirdi. Bu, herşeyin elde edilebileceği anlamına gelmezdi. Ancak, birtakım sorunlar daha kolay çözülebilirdi. Halkın önünde, bir engel daha azalmış olurdu. Paris'te bugün iki temel engel bulunmakta; Belediye Meclisi'ndeki gerici çoğunluk ve merkezi iktidar. Saint-Denis'de, Bobigny'de, Ivry'de merkezi iktidar tek engel. Bugün, bu yerlerde halk yararına çok şeyler gerçekleştirilebilinmişse, bu, halkın desteğinin çok daha kolay elde edilebilmesindendir. Paris'te ise, Komün'den bu yana sol hiçbir zaman yönetimde bulunmamıştır.

☆ *Bu çerçeve içerisinde yerel örgütlenmelerin; mahalle dernekleri, kiracılar dernekleri, gençlik evleri öğrenci velileri kuruluşları vb. yeri nedir? Bu örgütlenmelerin Fransa'da demokratik değişimde gerek yerel yönetim düzeyinde, gerekse ulusal düzeyde rolünden söz edebilir misiniz?*

★ Bu, çok kapsamlı bir soru. Birkaç sözcük ile cevaplandırmaya çalışırsak, herşeyden önce, Paris gibi milyonluk bir kenti, tüm yetkilerin Belediye Başkanı ve birkaç encümen üyesinde toplandığı, bugünkü statüyle yönetmek olanaksızdır. Her semtte semt belediyeleri ve onların, seçimle işbaşına gelmiş belediye meclis üyeleri bulunmalıdır. Ayrıca, belediye meclisleri üyeleri yalnız başlarına yönetemezler, mutlaka belirli dernekleri çevrelerine toplamalıdırlar. Biçim, çok çeşitli olabilir. Danışma toplantıları, belediye dışı sürekli komisyonlar vb. Bu konuda, ayırımcılık yapılmamalıdır. Bulunacak bir yolla, oyla seçilen yöneticiler, partilerinin görüş ve önerilerini savunurlarken, aynı zamanda, derneklerin de sözcülüğünü yapabilmelidirler. Dolayısıyla, sürekli olarak bunlarla görüşmek birlikte projeler hazırlamak, toplumsal maliyetleri görüşmek ve uygulamayı birlikte sürekli olarak gözetmek zorundadırlar. Böyle bir çalışmanın getirmesi doğal olan, eleştirileri de kabullenmeli, gereken demokratik tartışma ortamını da hazırlamalıdırlar.

Bütün bunlar, belki bazılarınca çok güç bir çözüm yolu olarak nitelendirilebilir. Ancak, bir anlamda, demokrasi dernekler dir, örgütlü halktır. Biz komünistlerin bu konuda hiçbir çekincesi yoktur. Şimdiden bu anlayışı diyalektik bir ilişki içerisinde yaşama geçirme çabasındayız. Fransız Komünist Partisi, yalnızca bu derneklerin, kuruluşların görüşlerini almakla yetinmez; onlara öneriler de götürür. Ayrıca, bu kuruluşlara görüşleri, çözüm önerileri hakkında açıklamalar yapmak zorunluğunda olduğunu kabullenir. Bu kuruluşlardan öğreneceği çok şey olduğunu ve bu kuruluşların da sözcülüğünü yüklenmek zorunda olduğunu bilir.

☆ *Demokratik bir tartışma ortamından söz ettin. "Sol Birlik" içerisinde bu nasıl gerçekleşmelidir?*

★ Önemli bir deneyim geçirdik. Kazanmak için birlik gerekir. Birlik içinse somut, açık bir program. Paris için açık, somut bir program oluşturduk ve bu program kazanımlarımızda rol oynadı. Bizlerin nihai zaferi kazanmamızı engelleyen, belki de, ortaklarımızın başlangıçta, seçmenlerin kendilerine daha önceki seçimlerde verdiklerinden daha fazla sandalye talep etmeleri oldu. Doğal olarak, bizler de "Değişim"in gerçek ve sürekli olmasının en iyi güvencesi olan Komünist Partisi'ne düşen yere saygı gösterilmesi için mücadele etmek zorunda kaldık. Ortaklarımız, bu hakkımızı tanımak zorunda kaldılar. Ancak, ortak bir mücadelede çok önem taşıyan, aylarca zaman yitirdik. Çok yazık... Bu, belki de Sol'a çok pahalıya mal oldu. Ama, Sol için daha pahalıya gelebilecek bir olgu daha vardı. Eğer, Komünist Parti'si her ne pahasına birlik için açık olmayan bir program kabul etse idi, ya da kendisine düşen yeri bırakmaya yanaşsa idi, sanıyorum ama, belki de günlük, geçici bir ilerleme kaydedebilirdik yalnız, orta ve uzun dönemde mutlaka bir gerileme olurdu.

Sınırlı olanakları aşmak için birlikte mücadele

Hep birlikte halkın mutluluğu için

Bir grevin gösterdikleri

"HALK SEKTÖRÜ"NÜN SAKINCALARI

Karadeniz Ereğli'de, ERDEMİR işçilerinin üye oldukları bir tüketim kooperatifi var: ER-KO. Kooperatif, üyelerine taksitli satışlar dışında, ulaşım hizmeti de sunuyor. ERDEMİR işvereni, fabrikada örgütlü Maden-İş ile yaptığı sözleşmede, işçi taşımacılığını ER-KO aracılığıyla yürütmeyi kabullenmiş. Bunun için ER-KO'ya her yıl yaklaşık 3-4 milyon lira ödüyor. Halbuki, 8 bin ERDEMİR işçisinin herbirine yolluk parası ödeyecek olsa, bu, yaklaşık 7-8 milyon lirayı bulacak. Aradaki farkı ER-KO, işçileri belirli bir ücret karşılığı taşıyarak karşılıyor.

ER-KO yönetimi satış mağazasında da ilginç bir politika izliyor. Sattığı giyim ve gıda maddelerinin fiyatları kentteki fiyatlardan pek farklı değil. Bazı durumlarda daha da yüksek. Yalnız, işçi gene de ER-KO'dan alış veriş etmek zorunda kalıyor, çünkü taksitli satışlar yoluyla biriktirdiği borçlar her ay işçilerin ücretinden belirli bir oranda kesiliyor. Geri kalan parayla bir ay geçinmenin zorluğu ve taksitli satış olanağı nedeniyle yeniden ER-KO'nun kapısını çalınıyor.

ER-KO işçileri haklı mücadelelerinde zafere ulaşacak

LOKAVTKARARI ALAN "İŞÇİLER"

EK-KO yönetimi gene de zarar etmekte olduğunu ilere sürerek işçilerinin ücretlerini baskı altında tutmaya çabalıyor. Aslında, kooperatifin üyelerine her yıl temettü dağıtılması gerekiyor. 15 yıldır bir kuruş bile dağıtılmamış. Bu işleyişde yönetimin payı büyük. Kendileri de 'işçi' olan yöneticilerin işçilikle tek ilişkileri bir işçi kooperatifini yönetiyor olmaları. Maden-İş üyeleri olmalarına karşın, aralarında "A grubu" işçi olanlar var. ERDEMİR'de yapılan toplu iş sözleşmelerinden yararlanmıyorlar. Maden-İş, ERDEMİR'deki 2 bin işçisinin böyle sayılmalarına ve sözleşme dışı bırakılmalarına razı olmuş. Bir bakıma, özel sektörde memur çalıştırılmasına uydurulan kılıf.

Yöneticiler bu nitelikte olunca, ER-KO işçilerin örgütlemiş bulunan Sosyal-İş ile toplu iş sözleşmelerinde uyuşmazlığa düşülebiliyor. Uzlaştırma kurulunun Sosyal-İş'ce benimsenen kararları benimsenmeyebiliyor. Giderek, alınan grev kararına karşı lokavt kararı alınabiliyor. Hatta, görüşmeler sırasında işten işçi çıkarılabiliyor.

ER-KO'de 43 işçi çalışıyor. Daha önce Tez Büro-İş'in iki kez sözleşme imzaladığı işyerinde, Sosyal-İş birinci dönem sözleşmesini 1975 yılı başında imzalamış. İleri düzeyde bir dizi ekonomik demokratik haklar kazanılmış. Örneğin asgari ücret düzenlemelerinde eskisi ile yenisi arasındaki farkın bütün işçilerin ücretlerine yansıtılması sağlanmış. İşçi çıkarma sorunu çok sınırlı koşullara bağlanmış ve birçok sosyal haklar elde edilmiş.

ÇIKARLAR, ORTAK SINIF ÇIKARLARIDIR

İşveren, ikinci dönem sözleşme görüşmelerinde bu haklardan çoğunda geri gidilmesi konusunda ısrarlı. Ayrıca, istenilen ücret zammı Maden-İş'in ERDEMİR'den istediğinin aynı olmasına karşın, işveren bu konuda da uzlaşmaz bir tutum içinde. Fakat, ER-KO işçisi aradan geçen süre içinde işverenin niteliğini yakından kavramış ve mücadelesinde kararlı. Nitekim, grev 8 Eylül akşamı saat 16:00 da, ERDEMİR'in gündüz vardiyası dağılırken başlatıldı.

ER-KO, işçi taşımacılığını bir yandan da taşımacılık şirketlerinden günlüğü 850 liraya otobüs de kiralıyor. İşçiler, grevin başlaması ile birlikte bütün otobüsleri oto park olarak kullanılan ve satış mağazası bitişiğindeki arsada toplayarak ve oto park giriş ve çıkışını kapatarak grevin başarıya ulaşması için belli bir koşulu gerçekleştiriyorlar.

Öte yandan, yaklaşmakta olan Şeker Bayramı nedeniyle satış bölümündeki işler de oldukça yoğun ve yeni, büyük bir sipariş henüz mağazaya ulaşmış. İşveren, ERDEMİR'den belirli ödünler koparmayı umarak grevi pek ciddiye almıyor. ERDEMİR işçilerinin grev nedeniyle karşı karşıya bulunduğu durumla pek ilgili değil. İşçinin fabrikaya belli durumlarda 8 kilometre uzaktan geliyor olması, kendileri Maden-İş üyesi olan ER-KO yöneticilerini rahatsız etmiyor.

İşverenin bu umursamaz tutumu yanında ER-KO işçileri haklı davalarında ERDEMİR işçileri yanlarına kazanmak için elden gelen bütün çabayı gösteriyorlar. ERDEMİR işçisi, grev nedeniyle Sosyal-İş'in talep ettiği isteklerden haberdar oluyor. ER-KO'da birinci dönem sözleşmesi ile kazanılmış haklardan hâlâ birçoğuna ERDEMİR işçileri sahip değil. Ayrıca, grev yerini ziyaret eden işçiler ER-KO işçisinin kararlılığını görüyorlar ve aralarında konuşuyorlar. "Biz 8 bin işçi ile greve gitmezken 43 işçinin yürüttüğü mücadele örnek olmalı..."

GENİŞLETİLEN KAZANIMLAR

İşveren planları bozulmuştur.Oyun geri tepmektedir. Grev, giderek Ereğli' de istenilmeyen bir dayanışma ve mücadel azmi yerleştirinektedir. Umursamaz tutum yerini paniğe bırakmaya başlar. Sonunda, grevin başlamasından 3,5 gün sonra işçinin isteklerini kabule yanaşırlar. Ertesi gün olan Pazartesi sabahı işçinin taşınması ivedi bir sorun olarak önlerinde bulunmaktadır.

Yapılan sözleşmeyle, kazanılan haklar daha da genişletilmiş oldu. İşçiler 1,450-1,900 lira arasında aylık ücret zammı elde ettiler. Ayrıca, asgari ücret düzenlemesi durumunda farkın bütün işçilerin ücretlerine yansıtılması, geçen sözleşmeden süren bir hak olarak, korundu. İş akitleri feshedilen 13 işçi, Pazartesi sabahı işbaşı yaptılar. Böyle bir işlem yapılmamış gibi çalışmalarını sürdürecekler. Oluşturulan yeni disiplin kurulunda hepsi de işçiler tarafından seçilen beş üye var ve bundan sonra işçi ancak disiplin kurulu kararı ile çıkartılabilecek.

Bu ve benzeri kazanımlar, Pazartesi sabahı yeniden işlerine ER-KO araçları ile gitme olanağına kavuşan ERDEMİR işçilerinin sürmekte olan mücadelelerine ışık tutacak. Bilindiği gibi ERDEMİR' de alınmış grev kararı hükümet tarafından ikinci kez 60 gün durduruldu. ERDEMİR işçisi bu sürenin dolmasını bekliyor.

ER-KO grevinin bütün bu anlatılanlar yanında başka bir yararı daha oldu. O da, işçilerin küçük tasarrufları ile işsahibi olması fikrine dayanan "halk sektörü" kavramının ne denli sakıncalı bir işlev gördüğü. İşçilerin, her ne kadar küçük paylarla bile olsa bir işletmede ortak olmaları onların, sınıflarından yabancılaşmalarını kendi sınıflarının üyelerine karşı alınan bir lokavt kararının altına imza atabilmelerine kadar götürüyor.

Her ne olursa olsun, kazanan kooperatifin üyeleri de olmuyor. 15 yıldır her hangi bir yarar sağlayamadıkları gibi, işe gidip gelmelerinin belirli bir yükünü gene kendileri üstleniyorlar. "Taksitli satış" kandırmacası çerçevesinde daha pahalı alış verişe itiliyorlar. Aradaki fark bir biçimde dönüp sermayenin cebine giriyor. Bu örneğin somutunda, ERDEMİR'in parasal çıkarlarını hesaplamak zor değil. En önemlisi, sınıf bilincinin törpülenmesinde 'ortak' bile olsa mülk edinme mekanizmasının üstlendiği işlev ortada.

Bütün bunlara karşın, mücadelenin sınırları yok. Bilinçli ve kararlı mücadele her zaman doğruları buluyor. Bunun da ötesinde, bu örnekte olduğu gibi ilk başta akla gelmeyen birçok diğer yararlar da sağlıyor... Karadeniz Ereğli emekçileri ER-KO zaferinden aldıkları güvenle ERDEMİR sözleşmesini bekliyorlar.

İkili sömürü

• HEM DOĞAYI KİRLETİYORLAR HEM DE "AEROSOL" DENİLEN TEMİZLEYİCİLERİ PİYASAYA SÜRÜP MİLYARLAR KAZANIYORLAR

• ULUSLARARASI TEKELLERİN ÇEVRE KİRLİLİĞİNE KARŞI ÇIKARDIKLARI AEROSOLLARIN HAVADAKİ OZON TABAKASININ TAHRİP ETTİĞİBİRLEŞMİŞ MİLLETLER UZMANLARI TARAFINDAN SAPTANDI.

Kapitalizmin sorumsuzca kirlettiği, yaşanmaz hale getirdiği doğanın temizlenmesi için piyasaya çıkarılan bazı temizlik maddelerinin hem doğayı daha da zehirlediği hem de bu temizlik maddeleri aracılığı ile insanların yoğun bir biçimde sömürüldüğü açıklandı. Birleşmiş Milletler uzmanlarının yaptıkları araştırmalara göre "Aerosol" denilen temizleyici maddelerin içinde bulunan "Fulorakarbon 11 ve 12" maddelerininin nefes aldığımız havanın içinde bulunan ve yaşamamız açısından önem taşıyan "ozon" tabakalarını deldiği anlaşıldı.

Uluslararası tekeller tarafından çeşitli kirlenmelere ve kokulara karşı çıkartılan aerosollar günümüzde binlerce çeşiti var. Özellikle Batıda bu sayede bir avuç şirketin kârlarına kâr kattıkları biliniyor. Günümüzde çevre kirliliğine karşı uluklarararası tekeller tarafından "Bomba" olarak nitelendirilen ve yoğun olarak reklamı yapılan aerosollar büyük bir alışkanlık haline geldi.

İşte kapitalizmin gerçek yüzü bu. Hava kirliliğine karşı diye piyasaya çıkarılan kimyasal maddeler havayı daha da kirletiyor. Üstelik uluslararası tekeller bunu bir sömürü aracı olarak kullanıyor.

«RAKAMLARLA BÜYÜK TÜRKİYE» MANTIKSIZLIĞI

Kadir GÖREN

Dünyada besin maddesi ithal etmeyen 7 ülkeden biriyiz 5

■ Türkiye,etini,sütünü,yağını,peynirini, meyvesini,sebzesini kendi üretiyor. Artan nüfusun besin ihtiyaçlarını fazlasiyle karşılayacak potansiyelesahi...

Basın mesleği Türkiye'deki çalışma alanları arasında inşaat işçiliğinden sonra en güvensiz işlerden biridir. Basın emekçileri kendileri ile ilgili bir yığın yasa hükmü olduğu halde gazete patronlarının keyifleri na zaman isterse çalıştıkları gazetelerden kapıdışarı ediliverilirler. Gazeteciliğin diğer işkollarından farklı bir iş olduğu ve basında çalışanların daha değişik bir statüye bağlı olması gerektiği yolundaki öneriler ise yıllar yılı gözardı edilir.

Babıali'de her yıl sonunda basın emekçilerininyüreklerihoplar. Çünkü yıl sonlarında gazeteler hesaplarını çıkartırlar ve kâr oranlarını saptarlar. Buna göre eğer kârları umduklarından azsa çok sayıda gazeteci patronların kâroranlarını yükseltebilmek amacıyla işten atılır. Kesinlikle hiçbir güvenliği olmayan basın mesleği içinde en kötü üne sahip olan gazete ise Günaydın'dır.

Günaydın gazetesi Türkiye'nin 100 büyük firması arasında yer almasına ve yıllık — görünen — kârı milyonlarca lirayı bulmasına rağmen her yıl gazeteye yük oluyor gerekçesiyle bir çok basın emekçisinin işine son vermeyi adet haline getirmiştir. Fütursuzluğun bu ölçüye varmasına tantanalı toplantılara "Basın kuruluşları" olarak katılmaktan öte bir iş yapmayan Gazeteciler Cemiyeti ile Gazeteciler Sendikasının bu sorunlara karşı gösterdiği ilgisizlik de bir ölçüde neden olmaktadır. Meydanı boş bulan patron istediği elemanılstediği zaman iş'inden çıkartabilmektedir. Bunun son örneği Günaydın Grubuna bağlı olarak çıkan ve Web Ofset Grubunun en fazla kâr eden yayın organlarından biri olan Saklambaç Gazetesi, elemanlarının yazı işleri müdürü dahil — bir kişi hariç — tümüyle işten çıkartılması olmuştur. Patron Haldun Simavi bu toplu tasfiyeye karşı gerekçe olarak " o gazete masraflı çıkıyordu" demekle yetinmiştir. Masraflı çıkıyor denilen Saklambaç'ın ise günlük net 180 bin dolaylaında tirajı olduğu bilinmektedir.

RAKAMLARLA BÜYÜK TÜRKİYE REZİLLİĞİ

Kendi içinde böyle bir gazete olan ve Babıali'de güvensizliğin simgesi haline gelen Günaydın son günlerde birden bire Demirel ağzı ve mantığı ile bazı sayıları çarpıtarak ve geleceğe ait son derece iyimser hesaplarla demagoji yaparak Türkiye'nin "güllük gülistanlık bir ülke olduğu" propagandasını yapmaya başlamıştır.

Uzun bir süre sayfalarından "Türkiye' nin ekonomik bakımdan ne kadar kötü bir durumda olduğu", "iflasın eşiğinde olduğu" yolunda haber, yorum ve yazılar eksik olmayan Günaydın Gazetesi birden bire gerçekleri görmüş, ve Türkiye'nin aslında batmadığını, çok zengin bir ülke olduğunu ve bu "Türkiye batıyor" söylentilerinin yabancılar tarafından kasten çıkartıldığını ileri sürmüş "bilmediğimiz zenginliklerimizi" ballandıra ballandıra anlatmaya başlamıştır.

Akıllara durgunluk veren "Büyük Türkiye" tefrikasında Türkiye'nin besin ithal etmeyen tek Avrupa Ülkesi olduğundan tutun da ormanlarımızın 25 büyük kağıt fabrikasını işletecek kadar zengin olduğuna ilişkin oldukça eğlendirici bilgiler verilmektedir. Bu bilgileri okuyan vatandaşlar ise özellikle son zamlar nedeniyle bozulan moralllerini biraz olsun düzeltebilmekte, dünyaya daha bir iyimser bakabilmektedirler! Zaten Günaydın patronunun gazetecilikteki temel ilkesi "iyimser gazete, güleryüzlü gazete" hazırlamaya dayanmaktadır. Bu nedenle dünyayı ve Türkiye'yi Yeniköy' dki muhteşem köşkünden ve boğazın en büyük teknesi olarak övündüğü lüks yatından görmektedir. Ne tüpgaz kuyruğuna girip saatlerce vatandaşlarla birlikte beklemekte, ne de elinde file pazar dolaşmaktadır.

Kuşkusuz Günaydın Gazetesinin "Büyük Türkiye" tefrikası bir bakıma "iyimser" ve "gerçekçi" bir yaklaşımdan yola çıkmıştır. Teknik düzeyde bu tefrikayı hazırlayanların temel amacı belki de Türkiye'nin kaynaklarını ve olanaklarını sergileyip yıllar yılı bu kaynaklardan işbaşına gelen kötü yönetimler ve kapkaççı düzen nedeniyle yararlanılamadığını ortaya koymaktı. Ama bu muhtemel iyiniyet çarpıtılıp Demirel mantığına dönüştürülmekte gecikilmemiştir. Türkiye' nin enerji potansiyelini anlatıp şimdiye kadar bu enerji potansiyelinden petrol tekellerinin Türkiye'deki temsilcileri yüzünden yararlanılamadığı ve Türkiye'nin bu nedenle yılda 1.5 milyar dolar petrol ithal etmek zorunda kaldığı söylenmemiştir. Yine örneğin Türkiye'nin bir çok besinin ham ya da ara maddesini ithal eden bir ülke olduğu unutulup Avrupa' nın besin maddesi ithal etmeyen tek ülkesi olduğu yutturulnacası kitlelere iletilmiştir!

Türkiye'nin doğal kaynaklarının halktan yana bir yaklaşımla ve halk için kullanılmamasının sorumluluğu birey olarak politikacılardan çok tümüyle düzendedir. Bu dışa bağımlı soygun düzeni yalnızca insanları değil doğayı da alabildiğince sömürmekte zenginliklerimizi harvurup harman savurmaktadır. Bu nedenle bilinçli çarpıtmalar bir yana kaynaklarımızın sayılıp dökülmesi kendi başına yeterli ve iyi niyetli bir yaklaşım değildir. Önemli olan bu kaynakların halk yararına kullanılmasının yollarını göstermektir. Yarım milyon trajı olan bir gazeteden okuyucuları bunu beklemektedir. Yoksa onbeş yirmi yıl sonra Türkiye'nin ulaşması olasılığı olun durumun tanımlanmasını değil.

«marmara çevre günü» kutlandı

Marmara Belediyeler Birliğine bağlı İstanbul, İzmit, Çanakkale, Kartal, Bayrampaşa, Maltepe, Marmara Adası Beleiyeleri kendi merkezlerindeki bazı önemli caddeleri trafiğe kapatıp Marmara Çevre Gününü kutladılar.

Dünya kapitalizminin "uygarlık" adına büyük bir başıbozukluk içinde sömürdüğü ve yaşanmaz hale getirdiği doğanın kurtarılması için birçok girişimlerde bulunuluyor. Birleşmiş Milletler'in öncülüğünde girişilen bu çabalar arasında "Dünya çevre günü"nün kutlanması da var. Son iki yıldır Birleşmiş Milletler tarafından kutlanan çevre gününde, halkı çevre sorunlarına karşı daha duyarlı hale getirmek, insani ve sağlıklı bir çevre oluşumuna katkıda bulunmak amacıyla değişik ve ilginç uygulamalar düzenlemektedir. Çeşitli kentler, önemli merkezlerinin bir bölümünü trafikten arındırarak sadece yayalara açmakta, törenler ve şenlikler, yürüyerek, bisiklete ve otobüsle işe gitme eylemleri düzenlenmekte, radyo, TV ve basın özel yayınlar yapmaktadır. Örneğin Tokyo'da geçen yıl kutlanan "Otomobil kullanmama" gününde Başta Belediye Başkanı ve diğer yetkililer işlerine yayan, bisiklete ya da otobüsle gidip gelmişlerdi.

İzmit Belediyesi de geçen yıl Dünya Çevre Sorunları gününe katılarak Türkiye'deki ilk uygulamayı başarıyla gerçekleştirmiş ve bir gün boyunca trafiğe kapatılan bir ana cadde üzerinde hak özgürce dolaşmış ve eğlenmiştir.

Marmara ve Boğazlar Belediyeler Birliğinin öncülüğünde düzenlenen ve her yıl ayrı bir çevre sorununu vurgulayacak olan "Marmara Çevre Günü", bu yıl bölgede "Trafikten arındırma" yoluyla kutlandı. Geçtiğimiz hafta Cumartesi günü Birliğe bağlı İstanbul, İzmit, Çanakkale, Kartal, Maltepe, Bayrampaşa ve Marmara Adasında önemli bazı alışveriş merkezleri bir gün boyunca trafiğe kapatılarak yayalara açıldı. Ayrıca trafikten arındırılmış bu merkezlerde sergiler açıldı, folklor gösterileri düzenlendi. Böylece halk tam anlamıyla trafik gürültüsünden, tehlikeden, pis havadan ve tozdan uzak bir gün geçirerek gönül rahatlığı içinde alışverişini yaptı, dolaştı. Bu "Çevre Günü" uygulamalarını Birleşmiş Milletler Teşkilatı gözlemci olarak izledi.

Kapitalizmin yaşanmaz hale getirdiği kentlerde oturan emekçi halkın trafik, kirli hava, çöp gibi acil sorunları tüm dünyada giderek büyük boyutlara ulaşıyor. Fabrikaların insafsızcasına kirlettikleri doğa, hayatı yaşanmaz hale getiriyor. Kenlerde emekçi halkın nefes alabileceği, özgürce gezebileceği yerlerin alanı giderek azalıyor. Otomotiv tekelleri, tüketimi teşvik ederek kentlerdeki otomobil sayısının ve bu nedenle de çevre kirliğinin artmasına yol açıyorlar. Başıbozuk, plansız gidişe bir türlü "dur" denilemiyor.

Arada sırada doğanın yağmalanmasından ve kirlenmesinden başsorumlu olan sermayedarların içtenlik dışı "Çevre sağlığı" çağrıları ortaya atılıyor. Fakat bu çağrılar gerçek dışı olduğundan sonuç olarak çevre kirlenmesi konusunda ve kentlerle oturan halkın sağlıklı ve mutlu yaşayabilmesi için somut hiçbir şey yapılamıyor Fabrikakalar kentleri ve doğayı kirletmeye, bütün zenginlikleri yok etmeye devam ediyorlar.

Birleşmiş Milletlerin, dünya halklarının çevre kirliliği üzerine dikkatlerini çekebilmek amacıyla uyguladığı "Dünya çevre günü" kuşkusuz iyi niyetli ve yararlı bir çabadır. Fakat unutmamak gerekir ki kapitalist düzenin neden olduğu çevre kirliliği sorunu tek başına bu tür şenliklerle önlenemez. Doğanın dengeli kullanılması ve çevrenin korunması ancak kapitalist düzenin başıbozukluklarının sona ermesi ile sağlanabilir. Buna en güzel örnek sosyalist ülkelerdir. Sosyalist ülkelerde doğa ve çevre kirlenmesi diye bir sorununun olmadığını herkes bilmektedir. Doğanın kirletilmesi ve sömürülmesi kapitalist sistemin doğal bir sonucudur. Kâr edebilmek için doğadan ucuza yararlanmak gerekir. Bu nedenle kâr esasına dayalı bu sistem değişmedikçe kentlerde yaşıyan emekçi halkın sorunları köklü bir çözüme kavuşamayacaktır.

Kapitalizmin insanlığı mahkum ettiği ortam

Kitlelerin kültürü

Payo GRANDONA

Şili'de demokrasiyi yeniden kurmanın mücadelesi farklı cephelerde sürmektedir. Mücadele en belirgin olarak kültür alanında verilmektedir. Bu alanda kitle eylemleri olağanüstü bir noktaya ulaşmıştır. Binlerce işçi ve köylü bu yolla faşist ideolojiye karşı direnmekte ve buna karşılık toplanma, örgütlenme, halk şarkılarını söyleme ve sanat ve kültürün birçok alanında yaratıcılığını sürdürme hakkını günlük pratikte savunmaktadır.

Bugün kültür, barış ve özgürlüğün olmadığı, faşizmin yıkmak ve ortadan kaldırmak çabasında olduğu bir ülkede insanca yaşama özlemlerini ifade eden büyük bir kitleyi birleştirmektedir. Böylece binlerce insan faşizmin idelojik etkisinden kurtulup antifaşist mücadeleye katılmaktadır. Halkımızın demokratik güçleri yüzlerce büyük, küçük kültürel ve sanatsal olayı geliştirmeye yönelmektedir. Böylece bu güçler, Pinochet diktatörlüğüne karşı açık mücadelede olanaklarını genişleten yeni demokratik alanlar açıyorlar.

OLAGANLAŞMIŞ BASKILAR

13 Ocak 1977'de Santiago'daki Galeria Paulina'da bir bomba patladı. Profesyonel ressamların yüzlerce tablosu yandı, tiyatro, müzik ve heykelciliğin öğretildiği Atölye 666 yıkıldı, ve rengarenk halıların sergilendiği yerler yandı. Aynı galeri İsa'nın doğuşuyla ilgili birçok eseri de sergiliyordu. Aynı yılın Şubat ayında Santiago'nun Providencis semtindeki La Feria tiyatrosu kapatıldı. Burada Nicanor Parra'nın "Hojas de Parra" (Asma Yaprakları) oynanıyordu. Tiyatro, yangın alarmı çalışmadığı bir zamanda kimlikleri tespit edilemeyen kimseler tarafından yakıldı.

Aralık 1976'da, Santiago Başpiskoposluğu, merkezi bir tiyatroda büyük bir kültürel olayı kutlamak hazırlıkları içindeydi. Katılacak her kişi Şili'li bir çocuğu sevindirecek bir Noel hediyesiyle beraber giriş ücretini ödeyecekti. Kutlama sırasında, amatör ve profesyonel folklorcular, şairler müzik toplulukları ve artistler gösteri yapacaklardı.

Kutlama başlamadan birkaç dakika önce gizli polisin ajanları gösterinin ertelendiğini bildirdiler. Organizatörlerin tepkisi üzerine gösterinin iki saatten fazla sürmemesi yolunda bir anlaşmaya varıldı.

13 Aralık 1976'da profesör Fernando Ortiz ajanlar tarafından tutuklandı. Geniş bir aydın ve sanatçı grubu gazeteler aracılığıyla profesörün bulunduğu yerin açıklanmasını isteyen bir bildiri yayınladılar. Hükümet, ortadan kaybolan diğer 2500 kişi için yaptığı gibi profesörün yerini bilmediğini açıkladı.

Bütün bu olaylar, bütün dünyada bilinen ve çeşitli uluslararası kuruluşun açıklamalarını doğrulamaktadır: Şili' deki faşist diktatörlük altında kültürel baskılar olağan bir durumu yansıtmaktadır.

Bütün bu haberler, Şili halkının büyük bir bölümünü Pinochet Cuntasına karşı direnişe götüren kültürel bir kaynaşmaya tanıklık ediyor. Başlangıçta arkasında diktatörlüğe karşı direnişe çağıran yazılar bulunan kültürel faaliyetlere giriş biletleri geçersiz ilan edilerek yasaklandı. Aynı şekilde koltuklardaki anticuntacı yazıları silmeyen otobüs sahipleri de cezalandırıldı. Nihayet her türden özel veya toplumsal kültürel faaliyet için önceden izin alınması gerektiği açıklandı.

Darbenin yapıldığı gün Cunta tarafından katledilen Victor Jara'nın ismi birçok ülke kültürünün malı oldu. Pablo Neruda hakkında dünyanın her tarafın-

almanya'da faşizmin borusunu kimler öttürüyor

Son haftalarda kapitalist Avrupa ülkelerinde başlayan Hitler'in anısını canlandırma kampanyası, dikkatlerin bu ülkelerdeki küçük neo-faşist, neo-nazi örgütler üzerinde toplanmasına neden oldu. Bu durumda kapitalist Avrupa'daki faşist tehlikenin dayandığı daha köklü temeller üzerinde durmak gerekiyor. Federal Almanya'daki sağcı muhalefet cephesi CDU-CSU (Hristiyan Demokratik Birlik-Hristiyan Sosyal Birlik)'nun liderlerinden Franz Josef Strauss'un gayrıresmi olarak yaptığı ileri sürülen bir açıklama, faşist tehlikenin gerçek boyutlarının gözlenmesin olanak verdi denebilir.

Biri bütün Federal Almanya'da diğeri ise Bavyera gibi belil bölgelerde örgütlü olan iki patiden ikincisinin lideri olan Strauss, ülkedeki aşırı gerici, intikamcı güçlerin lideri olarak kendisini göstermiş bulunuyor. Federal Alman tekelci sermayesi, Strauss'un küçük CSU partisini, Helmut Kohl'ün liderligindeki CSU'yu gereğinde en gerici konumlara çekebilmek için destekliyor. Strauss'un son olarak, "muhalefetin bugünkü baş hedefinin yine muhalefet olduğu" yolundaki son açıklaması, Parti'nin 1980 seçimlerindeki stratejisini saptamak üzere sürdürülen çalışmaları etkilemek üzere atılmış bir adım olarak değerlendiriliyor.

CSU yönetim bir süredir "büyük kardeşi"nin yerini alma kampanyasını başlatmış bulunuyor. Ülkenin çeşitli bölgelerinde CSU'nun inisiyatifiyle düzenlenen kamuoyu yoklamalında, F. Strauss'un CDU lideri Kohl'u geride bıraktığı haberleri yayılıyor. Bu haberler Batı Alman tekelci sermayesinin büyük basın organaları tarafından yaygınlaştırılıyor. Bu gelişmeler, sağcı muhalefet cephesinin 1980 seçimlerindeki politikasın hazırlamak için oluşturulun Strateji Komisyonu'ndaki çekişmenin ileri boyutlara ulaştığını ve intikamcı güçlerin CSU'dan yana tavır aldığını gösteriyor.

Batı Avrupa'nın ilerici güçleri, günümüzde faşist tehlikenin, küçük faşist partilerin ve örgütelrin ötesinde gleneksel sağcı burjuva partilerinin içinde yuvalandığını ve yayıldığını dikkate alarak faşist tehlikeye karşı mücadelelerini sürdürmek zorundadırlar. Batı Avrupa sosyal demokrasisi, sağcı burjuva partilerinin güçlenmesine destek olan uygulamalarını sürdürdükçe faşist tehlikenin yeni mevziler kazanmasının sorumluluğunu taşıyacaktır. Bu gerçek, Batı Avrupa sosyal demokrat partilerinin politikasından kökünden gözden geçirilmesinin zamanının geldiğini açıkça göstermektedir.

Pinochet'yi korkutuyor

da konferanslar verildi.

Şilililerin yaşadığı her ülkede sanat, müzik, tiyatro, şiir ve resim dalında yeni gruplar oluştu. Sanatçılar antifaşist mücadelede dayanışmayı güçlendiren meslekdaşlarıyla işbirliği içinde çalışıyorlar.

KÜLTÜRÜN SAVUNULMASI

Şili dışındaki tüm faaliyetler arasında en önemlisi Paris'te bulunan Şili Kültürünü Savunma Merkezinin gelişimidir. Orada, antifaşist mücadele doğrultusunda ki tüm sanatçılar bulunur ve işbirliği yaparlar. Sürgünde bulunan bu sanatçıların amacı, halkının mücadelesiyle uyumlu olarak, yaratıcı etkinliklerini sürdürerek ülke içinde sürdürülen çok yönlü çalışmayı desteklemektir.

Kültürün savunulması toplama kamplarının içinde bile başlamıştır. Bu eser, ilerde, direnişin ilk zamanlarından beri varolan cesaretin sembolü olacaktır. Chacabuco'da, Louis Alberto Corvalan adına bir ağıt yazıldı. Sonradan bu ağıt plak yapıldı ve Avrupa'da yaygın olarak satıldı.

Aynı kampta, Angel Parra, "San Juan'a göre Öfke" yi kompoze etti. Bu şarkı gizli olarak yazıldı ve daha sonra ülke dışında yayınlandı. Yüzlerce şiir ve hikaye çeşitli kitaplar yayınlandı. Bunlar, çeşitli kamplardaki tutukluların umudunu ve yoldaşça birliğini anlatmaktadır. Ritogue, Puchuncavi ve Tres Alamos'ta her cuma sanatsal gösteriler düzenlenir.

Allende hükümetinin yüksek düzeydeki görevlileri ile birlikte tutukların Miguel Lawner, Ritoque'taki yaşamın ve 1975 Martında gerçekleştirilen Şarkı Festivalinin izlenimlerini resimledi. Ritoque'ta önceden yapılan gösterilen tutuklular ve gardiyanların önünd oldu. Tutuklular ailelerini, yaptıkları küçük zenaat işleriyle geçindiriyorlar.

Şilililer henüz yenilmediklerini ve antifaşist ve işçi hareketinin gücünün faşist güçten daha üstün olduğunu göstermek için eldeki her olanağı kullanıyorlar. Parmaklıkların arkasında da şarkı söylüyorlar, yaratıyorlar ve gülüyorlar. Bütün Şilide, hiçbir diktatörlüğün, hiçbir bombanın, hiçbir gizli polisin halkın elinde alamıyacağı bir heyecan, bilinç ve yaratıcılık oluşmaktadır.

ÜLKE İÇİNDE SANATSAL YARATICILIR

Şilililerin ortak hareket etmek için, faşizmin bulunmadığı bir ülkeyi anlatmakta kullanılan bir dili oluşturmak için açmayı başardıkları olağanüstü yollar dikkat çekicidir. Yasal olanı, yasak sınırlarını zorlayarak yasal olanı arayan ve gerçekten de yasal olmayan olanaklar vardır. Bütün bu arayışların ortak bir noktası vardır: Yaşanan gerçekliği ifade etmek isteyen bir halkın ve sanatçıların girişkenliği.

Bu spontane kültürün ön saflarında diktatörlük tarafından yasaklanmış kuruluşların günlük yasa dışı gazeteleri bulunmaktadır.

Sürekliliği, dağıtımı, haber verınekteki sorumluluğu, Cunta'nın işçi hareketin ve Şili sol hareketini ortadan kaldırmaya gücünün yetmediğini gösterir. Bu gazeteler yeraltı ağlarının örgütlenip yaygınlaştırılmasının ve politik çalışmanın yoğunlaşmasının temelini oluştururlar. Pasif bir kitle olan okuyucular, zamanla zorunlu olarak her başarıyı ve eylemlerini gazeteye ulaştırırlar, kendi deneylerini değerlendirirler ve Cunta'nın propagandasından çeşitli biçimlerde kurtulurlar. Bu tür gazete, bülten ve dokümanlar Santiago'da bir ay içinde ikiyüz binden fazla insana ulaşır.

Kitlelere daha az ulaşan "Umbral" (Başlangıç) (yasa dışı sanat ve edebiyat dergisi) gibi bir yayın günlük gazetelerden farklı olarak hiçbir partiye bağlı olmayıp "Demokratik Eğitim Merkezi" nin organıdır. Aynı şekilde yasadışı olan "Yeni Demokrasi Yayınları" ülke içinde yazılmış kitapları yayınlamaktadır. Bugüne kadar iki kitap yayınladı: Biri Halk Birliğinin özeleştirisi, diğeri ise bir şiir kitabıdır.

Şili direnişinin bir kitle direnişi olduğu ve ülkenin özellikle kilise veya sendikaların, yöneticilerce yasaklanan arayışlarıyla çalkalanmakta olduğu unutulmamalıdır.

Şarkı festivalleri, üniversitelerde konserler yapılmakta, yerel dergiler çıkarılmakta, şiir ve resim atölyeleri varlıklarını korumakta, folklor ve sanat gösterileri yapılmakta, amatör ve profesyonel tiyatro oyunları sahnelenmekte, cüretli kitaplar yazılmaktadır. Sportif veya kültürel faaliyetlerle birleşme ve örgütlenme duygusu, halkın serbestçe hareket etme, toplanma ve düşüncelerini söyleyebilme yasal hakkını kullanmasının bir biçimidir. Bu gösteriler kitlesel karakterde oldukları için yasaklanamamaktadır. Bu gösterilere yapılan baskılar-bombalar, yasaklamalar, ürkütmeler-halkın şarkı söyleyip resim yapmasının askerlerin hoşuna gitmediğini gösteriyor. Fakat buna rağmen hoşnutsuzluklarını açıkça belli edemiyorlar.

Bu eser herkesin anladığı fakat ifade edemediği yeni bir lisan yaratıyor. Bu lisan arınıyor, basitleşiyor ve kelimeleri, mücadeleciliklerini kaybetmemeleri için keskinleşiyor. Bunun yanında diktatörlük dili köreltmeye çalışıyor.

ÜLKE DIŞINDAKİ DİRENİŞ

Profesyonel sanatçıların ülke dışına göç etmeleri için baskı yoğundur. Çünkü yaratmak, bu bunaltıcı baskıya karşı mücadelede bir araçtır: hikayeler, şiirler, resimler ve şarkılar ülke dışında da yayılmaktadır. Şili'de kalabilmeleri için dışarıdan yardımlar gelmektedir.

Tabii ki sanatçıların gösterilere katılması beraberinde birtakım riskler ve zorluklar getirmektedir. Ressam Guillermo Nunez'in 1975'te Santiago'daki Fransız Kültür Merkezindeki sergisinin açılışından 12 saat sonra sergi kapatıldı, sanatçı tutuklandı ve ülkeden sürüldü. Oyun yazarı Oscar Castro'nun, oyunda, (Kasım 1974) oyunun tiplerinden kaptan, gemi batarken yaptığı bir konuşmada daha güzel günlere olan özlemini belirttiği ve Salvador Allende'nin unutulmaz olduğunu söylediği için, yazar iki yılını toplama kamplarında geçirdi.

Ulusal kültür ülke dışındada yayılıyor ve kurulmak istenen demokratik bir ülkeyi dile getiriyor. Şarkı dalında birçok yeni grup ülke dışına yayıldı. Ouilapayun, intiillimani, Tiemponuevı ve yeni oluşan grupların çalışmaları tüm kıtalara yayıldı. Bunların çalışmaları Cunta tarafından bilinmektedir ve aynı zamanda onlara baskı yapılmaktadır. Fakat antifaşist şilililer onların her yeni gösterisini ve girişimini selamlamaktadırlar.

Chacabuco toplama kampında kalan Angel Parra gibi yorumcular birçok ülkeye gitmektedirler. Aynı şeyi ablası Isabel Parra, Osvaldo Rodriguez, Patrıcio Castillo ve Payo Grondana ile yapmaktadır. Hepsi uluslararası dayanışmayı sağlamlaştıran ve Şili kültürünü geliştirmeyi amaçlayan plaklar yapmaktalar. Diğer bir kompozitör Particio Manns, diğer yönetici ve sanatçılar gibi faşizme karşı mücadele ettiği için vatandaşlıktan atıldı. Şilili ressamlar Venedik, Roterdam ve Le Havre duvarlarını donatıyorlar. Miguel Littin ve Patricio Guzmanın filmleri takdir topluyor. Antonio Skarmeta, Hernan Valdes, Waldo Rojas, Fernando Alegria, Gonzalo Rojas, Sergio Macias, Ariel Dorfman çeşitli dillerde edebi eserler yayınlıyorlar. Polio Delana maksika hikayelerinin ulusal ödülünü kazandı. Omar Lara, Küba'nın Casa De las Americas ödülünü kazandı. Jorge Diaz, İspanya tiyatrosunun en büyük ödülünü kazandı. Duvachelle'ler aynı başarıyı Karakas'ta, ve Sievekin Kosta Rika'da elde etti. Matta, Antunez, Sotelo ve diğer birçok ressam ortak resim sergileri açıyorlar.

USGB,Silahsızlanmadan Yana Somut Önlemler İstedi

Sosyal demokrat eğilimli gençlik kuruluşlarını biraraya getiren Uluslararası Sosyalist Gençlik Birliği'nin 12. Kongresi Eylül ayının başında Stuttgart'ta toplandı. 40 ülkeden 200 kadar delegenin katıldığı Kongre, silahsızlanma yolunda pratik adımlar atılmasını istedi ve Sosyal Demokrat hükümetleri "silahsızlanma konusunda sürdürülen görüşmelere somut önerilerle katkıda bulunmaya" çağırdı.

Kongre'de alınan en önemli kararlardan biri de Birlik'in ABD'deki üyesinin Birlik'ten çıkarılmasıydı. Karar ezici bir çoğunlukla alındı. Bu ihraç kararı, örgütün uzun geçmişi boyunca alınan ilk ihraç kararıydı. İhraç kararının gerekçesi Kongre'de Birlik Yürütme Kurulu'nun sözcüsü tarafından şöyle açıklandı: ABD'nin Şili'nin yasal devlet başkanı Salvador Allende'nin devrilmesinde oynadığı rolü desteklemiş olmak ve ABD'nin Vietnam politikasını yeterince eleştirmemek. Yürütme Kurulu sözcüsü, genç Amerikan sosyalistlerinin kendi görüşlerini ABD'nin büyük iş çevrelerinin çıkarlarına feda ettiklerini sözlerine ekledi.

Uluslararası Sosyalist Gençlik Birliği'nin son Kongresi ve Kongre'de alınan kararlar, sosyal demokrat hareketteki karşıt eğilimlerin mücadelesinin yeni bir göstergesi olmuştur. Kapitalist ülkelerdeki sosyal demokrat hareketi destekleyen emekçi ve genç kitlelere, örgütlerinin kendisınıf çıkarların ve dünya barışı yolunda tutarlı bir konum alması isteğini giderek daha yüksek bir sesle dile getirmektedirler. Bu, kapitalist ülkelerde işçi sınıfının ve geniş anti-emperyalist, anti-tekelci toplum kesimlerinin birliğinini sağlanması yolunda olumlubir gelişmedir. Sosyal demokrasiyi destekleyen kitlelerin uluslararası düzeyde emperyalizme ve tekellerin egemenliğine karşı sürdürülen mücadelede yerlerini almaları, birçok kapitalist ülkelerde köklü toplumsal dönüşümlerin gerçekleştirilmesi için kaçınılmaz bir adımdır. Bu konuda, nesillerinin günümüzdeki ivedi ve vazgeçilmez çıkarlarının bilincine varan genç sosyal demokratlara ve onların örgütlerine büyük görevler düşmektedir. Uluslararası bilimsel sosyalist hareket, ilerici genç sosyal demokratların örgütlerinin tutarlı sınıfsal bir konum alması için sürdürdükleri çabaları bütün gücüyle desteklemektedir.

Vera Hikmet
Nazım Hikmet'i
anlatıyor

(6)

YAŞLI GAZETECİ KADIN BELKİHALA NAZIM'I BEKLİYOR

.. Nazım'ın gazetelere karşı insan dışı bir tutkusu vardı. Günü her zaman gazeteyle başlardı. Yeni bir gazeteyi eline alırken, dört ya da altı gözü değil de, ancak iki gözü olduğuna üzülürdü. Nazım hiçbir zaman hiç kimseyi kızkanmazdı, ama Sverdlovsk'lu bir kadının parmaklarının ucuyla okumak gibi mutlu bir özelliği olduğunu öğrenince onu kıskandı.

GAZETE TUTKUSU

Moskova'da bu tutku, gazetelere abone olunarak en basit ve doğal biçimde çözülürdü. Dış ülkelerdeyse Nazım gazete satıcılarına bağımlı olur, bu yüzden de yurt dışındaki sabahları her zaman kötü başlardı. Şafak sökerken uyanır, giyinip somurtkan ve hırçın sokağa çıkardı gazete almak için. Çabuk dönerdi. Soyunarak yine yatağa girer, kocaman gözlüklerini burnuna takar, mürekkep kokan sayfaları çevirir ve başlardı satırları gözden geçirmeye. Ressam Avni Arbaş, Nazım'ı bir kez böyle bir anında görmüş ve resmini yapmıştır. Nazım günün ana haberini yakalamaya çalışırdı. Ona göre, bu mutlaka iyi bir haber olmalıydı. Kendisi de tam olarak bilmezdi nasıl bir haber olacağını, ama o iyi haberi hep beklerdi. Kat kat börek gibi kalın Batı gazeteleri, okundukça yere atılır ve yavaş yavaş otel odamızı doldururdu.

İlk sabah odamızı temizlemeye gelen hizmetçinin şaşkın yüzünü hatırlıyorum. Bir süre kapıda durup gazetelere bakarak: "Anladım, madam, dedi, kocanız reklam uzmanı".

BİR YAŞLI KADIN

Paris'e ilk kez baharın ilk günlerinde vardık... Ouartier Latin'deki küçük "De Albe" oteline indik. Notre Dame'a yakın olan bu oteli bize iki nedenle Abidin seçmişti: Birincisi, evine yakındı; ikincisi de, Abidin'e göre, bir insan Paris'te yaşarsa penceresinden Seine'i görmeliydi. Bizim odamız Seine'i, Notre-Dome'ı ve Abidin'in çatı katını görüyordu. Mutluyduk. Paris'e her gidişimizde hep "De Albe"ın bu odasında kalırdık. Bavulları bırakır bırakmaz sokağa çıkmıştık ki, Nazım kaşla göz arasında kayboldu. Ne yapacağımı şaşırdım. İki yanıma bakınmaya başladım ve aşağılarda bir yerde, gelip geçenlerin ayakları arasından Nazım'ın sırtını gördüm. Yaklaştım. Keten bezinden açılır kapanır bir peykeye serilmiş ufak gazete yığınları üzerine eğilmişti. Önünde taburede iki ihtiyar kadın oturuyordu. Kadın, bir renkli eski yün ipliği yumağını andırıyordu. Küt burunlu, solmuş yeşil gözlü, yuvarlak bir yüzü vardı. Başına, kenarından seyrek, ağarmış saç tutamları görünen çorabımsı birşey geçirmişti. Sokağa ve müşterilere karşı kayıtsızdı. Bu şehirde bir şeyler satmanın mümkün olduğuna inanmıyor, hiç değilse kendisinin birşey satabileceğine inanmıyordu. Çünkü birkaç adım ötesinde şık dükkanlar vardı. Yağmur serpeliyor, gazeteleri ıslatıyordu. İhtiyar kadın, ellerini gazeteleri üstüne uzatarak, ateş üstünde tutar gibi tutuyorduysa da, şişmiş kırmızı parmakları donuyordu ve kadın ellerini dizleri arasına sokuyordu.

Nazım; L'hümanite, Les Lettres Française, Le Monde, Liberation ve bir de kadın dergisi aldı. Para cüzdanını görünce ihtiyar kadının gözleri canlandı. Nazım, ne tuttuğunu sordu ve Rusça olarak: "Hay Allah kahretsin! Biliyor musun, oldukça pahalı" dedi.

KADIN, NAZIM'IN ZAYIF YANINI BULUYOR

Akşamın geç vakitlerinde otele döndük. Kadıncağız yerinde oturuyordu, mümkün olduğu kadar fenere sokulmuştu ve uyukluyordu. Başındaki çorabımsı şey bir yana kaymıştı, pembe dazlağı görünüyordu. Nazım: "Ne korkunç bir ihtiyarlık!" diyerek içini çekti ve durakladı. Akşam gazetelerini aldı ve ne kadar pahalı olduklarına yine şaştı kaldı.

Birkaç gün sonra ihtiyar kadın artık Nazım'ı görünce gülümsüyordu. Nazım da bir şeyler almadan geçerse kendini suçlu sayardı. Çok geçmeden, Nazım'ın yeni tanıdığı, sırf kadına özgü bir sezgiyle onun zayıf noktasını buldu. Bir gün Paris manzaralı kartlar gösterdi ona. Nazım aldı. Ondan sonra Nazım ne zaman geçse, ihtiyar kadın eline bir kart alır, cilveli cilveli başının üzerinde sallar ve ince cırlak sesiyle, kesin bir tonla "Monsieur! Monsieur!" diye çağırırdı. Nazım, küçük bir çocuk gibi onun sesine uyarak gider ve cüzdanından yeni franklar çıkarırdı. Böylece ihtiyar kadın Nazım'a Paris, Marsilya, Venedik, Londra, Tokyo, Leningrad, Soçi'den manzaralarla kartlar ve otomobilli köpekli birçok kart sattı. İki hafta kadar sonra, bir yağmurlu gün, ihtiyar kadının oradan geçerken elinde gıcır gıcır bir şemsiye gördüm.

GAGARİN'E ŞİİR

Derken 12 Nisan günü bir sansasyon: Yuri Gagarin uzaya uçmuştu! Millet çılgına dönmüştü. Otelin hizmet personeli, koşa koşa, bu güç adın nasıl telafuz edileceğini öğrenmeye geliyordu. "Yuri Gagarin! Yuri Gagarin!" işitiliyordu her yandan. İhtiyar kadına koşarak, herşeyi öğrenmek ve mümkün olduğu kadar çok fotoğraf görebilmek için bütün gazetelerden aldık. Biz Moskovalılar, hiçbir şeyle hayrete düşürülemez gibi gelen Paris'te kendimizi kahraman olarak hissediyorduk. Nazım şaşakalmıştı. O ki, bir şairdi ve kimi kez gerçekleşemezi düşlerdi. Yuri Gagarin'e adadığı şiiri üzerinde bütün gün çalıştı. Akşemleyinse L'Humanite idarehanesindeydik. Gazetenin tüm yazı işleri heyeti, basımevinde mürettiplerin sabırsızlıkla bekledikleri şiiri elbirliğiyle Fransızcaya çeviriyorlardı.

Bir yıl sonra yine Paris'e gittik ve yine ihtiyar kadından gazete alıyorduk. Paris'ten ayrılırken, satıcı tezgahı üzerinde tent gerilmişti ve gaz feneri yanıyordu. Geçen kış, uçak alanına giderken, dostumuzu son kez gördük. Gerçek bir dükkanda oturuyordu. Dükkanın açık mavi duvarlarında alev alev yanan kocaman laleler çizilmişti.

Nazım:

— Hayat böyle işte! dedi.

İhtiyar kadın dinç bir sesle yanıtladı:

— C'est la vie!...

Bizim kadının işleri şimdi nasıl gider, bilmem. "Monsieur"nün kara çerçeve içine alınmış resimleriyle taze gazeteleri satarken, her zamanki gibi, sanmam ki onlara bakmış olsun. Ve belki de bugüne kadar onu bekler durur...

SON

«gülmece bu düzenin ta kendisidir»

MİZAH, BÜYÜK USTALIK İSTEYEN, BU USTALIĞIN SAĞLANMASI ÖLÇÜSÜNDE DE DÜZENİN BOZUKLUKLARINI, ALIŞKANLIKLARINI SERGİLEMEDE ÖNEMLİ BİR SİLAH HALİNE GELE ETKİNLİKLER ARASINDA. GENÇ YAZARLARDAN MEHMET SEMİH, YÜRÜYÜŞ'ÜN SORULARINI YANITLADI.

Mizah hikâyeleri yazmaya nasıl başladınız, sizi buna yönelten etkenleri açıklarmısınız?

Mizahın etkinliğine inancım ve onu sevmemle başlar benim gülmece yazarlığım. Mizah hikâyeleri yazmam için ne yapmam gerekiyordu? Çalışmam, ama nasıl bir çalışma olmalıydı bu? Niye ve kimin için yazmalıydım? Hep bu soruyu sordum kendim. Halen de bu soruyu yinelerim Belkide bir hesaplaşma oluyor kendimle. Evet, bir hesaplaşma sonucu başladı bu zorlu uğraşı. Bakın yazarlık, hele gülmece yazarlığı zorlu bir unsur ustalığı, katlanılması güç bir uğraşıdır. Madem benim görevim buydu: sömürüleni, ezileni, kandırılanı, boş abartılan iğneleyici, öğretici, güldürücü bir dil öğesi taşıyarak ortaya koymaktı. Şaklabanları yerden yere vurmaktı açıkcası. Büyük usta Aziz Nesin, "Böyle Gelmiş Böyle Gitmez" de şunları söylüyor: "(...) Bu, bilinçli, akılcı bir davranıştır. Yemeğimi rahat yemek istiyorum, rahat ısınmak, rahat uyumak; bu benim hakkım değil mi? İşte ben bu hakkı istiyorum. Bu hakkı insanların, çoğunluğunun elinden alan mutlu azınlığın sonuna dek, yaşadığın sürece hep karşısındayım, kaşısında olacağım. Ben sınıfımın yazarıyım, böyle olmak zorundayım, başka türlü olmam, elimden gelmez... Benim sınıfım, emekçilerdir, yani otuz milyon yurttaşımın en az yirmibeş milyonu..."

Dahası?..

Dahası mı?..

"(...) - Böyle gelmiş böyle gitmez."

Böyle gelmiş ama böyle gitmiyecekti, gitmemesi gerekiyor, gitmemesi zorunluydu da ondan.

Mizahi etkinlikler içinde hikâyenin yeri nedir sizce?

Mizahi etkinlikler içinde, gülmecenin yeri büyüktür elbet. Değişen çağın, değişen koşulları bunu zorunlu kılıyor, gülmece bizde yapmaca değil; içinde yaşadığımız çelişik düzenin tâ kendisidir. Gülmecemize, gülmece yazarlarına düşen görev bu çelişkiyi bulup ortaya çıkartmaktır. Yani gülmece yüzeysel değil, tümüyle somutlanmalıdır. Bana kalırsa kapitalist toplumlarda ekonomik dengesizlik, iki yüzlülükler mizahın (gülmecenin) özgün biçimlerinden biridir. Böyle bir durumda gülmece yazarı uğraşısını bu uğurda vermelidir elbet. Eğer söylediklerimin tersi olsaydı, zaten gülmece diye birşey söz konusu edilmez, gülmece var olmazdı. Gülmece büyük bir silah, hikâye ise mermidir.

Türkiye mizahının sorunlarından söz eder misiniz?

Geri kalmış, ya da az gelişmiş ülkelerde bu böyledir. Her şey sorun olur, hattâ yukarda sözünü ettiğim egemen sınıflar, ekonomik düzensizlikler v.b. gibi...

Niye ülkemide mizah bir sorun olmasın? Gülmecenin içinde yaşadığımız halde, her geçen gün artan çelişkiler, gide gide abaran yolsuzluklar ve benzeri olayların çokca olduğu bir ülkede elbet gülmecenin de büyük, irili ufaklı hesaplaşmaları olacaktır. Bu hesabı kuşkusuz kendi kendine verecek değildir, bu hesap sorulacaktır. Giderek gülmece dergileri artacağı yerde, çelişkileri, namussuzlukları, yolsuzlukları, yobazlıkları yerecekleri halde, günümüzde ancak bir kaç yazar çizer hariç dergilere alınmamakta. (Çünkü dergiler'in, gazetelerin çoğu birer kapitalist elinde, çünkü çoğu sermayedar, para babası...) Hikâyesini, taşlamasını, hicivini, fıkra ve karikatürünü yayınlıyamamaktadır. Ama... bir kaç ilerici gazetenin öncülüğüyle haftada bir defacıkta olsa, kendi beğeni ve ölçülerine göre mizah (gülmece) sayfaları ayrılmakta, bu ayrılan sayfalarda ise çok kısıtlı olarak yazılar yayımlanıp, karikatürler çıkmaktadır. Oysa çağımız mizah çağı. Çağımız, yaşadığımız toplum"MİZAH" olduğu halde gereken ilgi gösterilmiyor mizaha. "MİZAH" içindeyiz, mizah pazarımız var... Şaklabanlarımız, dalkavuklarımız var... Ense gerdan kırıp, sadaka toplayanlar var...

Bir kaç dergimiz daha olsa?.. Bir kac gazetemiz daha mizaha sayfalarından birini ayırsa?..

Ülkemizde mizah nasıl bir gelişme çizgisi izlemiştir sizce?

Ülkemizde gülmece dönemlere ayrılır. İlkin gülmecemizin tarihi geçimişini, gelişimleri ve değer bakımından etkinlikleri gözden ırak bırakmamalıyız. Her dönemde olduğu gibi, gelecek kuşaklar için de bu böyledir. Örneğin: Antik Anadolu gülmecesi, Selçuklu gülmecesi, Osmanlı gülmecesi, Meşrutiyet gülmecesi, Kurtuluş Savaşı gülmecesi gibi dönemlere ayırmak doğrudur. sanısındayım. Daha sonra Cumhuriyet dönemi gülmecesi ve yakın geçmişimizde gülmece.

Her dönemde görüldüğü gibi gülmecenin işlevi, varlığı belirgin bir şekilde ortadadır. Yakın bir geçmişte gülmecemizde büyük bir yeri olan Marko Paşa dönemini de unutmamamız gerekir. Tek parti döneminden tutun, çok partili döneme geçinceye değin mücadelesininutlu azınlığa karşı, tutucu ve yobazlara karşı vermiş bir gazetedir. Cumhuriyet dönemi gülmecesinde Marko Paşa'nın görevi yücedir. Marko Paşacılar ki, tüm baskı ve zulümlere karşı durmuş, Sabahattin Ali ise bu yılmadan çalışmanın karşılığını bir cinayete kurban giderek ödemişti. Korkak politikacılarımızın, para babalarının ilk saldırı hedefi mizah dergi ve gazeteleriydi. Çünkü doğruyu, gerçeği, güzeli olduğunca ortaya koyuyorlardı. Tüm suçları buydu. İşte bunun için gülmece çizgisi giderek yoğunlaşmış, giderek mücadeleyi daha somut biçimde vermeye çalışmıştır. Olaylar zinciri değil de, zincirlerin tümüdür gülmecemizin gelişimi. Yani, kuşaktan kuşağa geçerek bize ulaşandır.

Uluslararası bir yarışmada birincilik ödülü aldınız. Mizah'ın Uluslararası ustalarından söz eder misiniz?

Evet, 1976 ALTIN KİRPİ ve SVİŞTOV KENTİ ÖZEL ÖDÜLLERİ'ni, DÜNYANIN EN HAKSIZ YERE DAYAK YİYEN ADAMI SELAHATTİN BEY adlı gülmece öykümle kazandım. Aslında şunu da belirtmem gerekiyor galiba: Bulgaristan'da düzenlenen ve her yılın ocak ayı içinde açıklananonuçlara göre arınağan dağıtımı yapılır. (Altın, gümüş, bronz kirpi.) Bu ödüllendirmeyi büyük jüri gözden geçirir, sonuçları açıklar. Ödül, Bulgar mizahcısı ALEKO KONSTANTİNOFF'un anısına adanır.

Gülmece ustalarına gelince: Bulgaristan'da birlikte olduğumuz zaman içinde, başta Aziz Nesin olmak üzere; Çek yazar Ledo Zelenka, Sovyetler Birliği'nden Leonid Lenç, Turhan Rasiyef sanırun sosyalist ülkelerde en çok tanınıp, okunan yazarlardır.

Salt bu kadar değil, bir de benim okuyup, beğendiğim gülmece ustaları var: Leonard Wibberley, O. Henry, Pierre Danınos, Aleko Konstantinoff, Mih. Zoşçenko, Fernando Sabino, Max Deaville, Anton Çehov, Mark Twain, Eca De Oueiroz, Gunter Tunıert, Guareschi...

ORMAN KÖYLÜLERİ DERTLERİNİ ANLATIYOR

Tarım kesiminde çalışan emekçiler arasında en yoğun olarak sömürülenler orman işçileridir. Bu işçiler, ilkbaharla birlikte yurdun çeşitli orman bölgelerine göç ederek buralarda kurdukları çadırlarda, ilkel barınaklarda yaşayıp orman idaresinin belirttiği alanların kesim işlerini yürütürler. Bu işçiler genellikle ailecek çalışırlar. Son derece ağır ve yorucu olan ağaç kesim işi aynı zamanda tehlikelidir. Buna karşılık orman işçilerinin ne sendikaları, ne sigortaları, ne de herhangi bir sosyal güvenceleri yoktur. Sık sık meydana gelen iş kazalarında yaralıları hastaneye taşıyacak bir araç bile bulunamaz. İşin ilginç, ilginç olduğu kadar da acı yanı gün boyu elde balta, testere çalışan bu işçilerin orman idaresi ile imzaladıkları anlaşma uyarınca "müteahhit" sayılmalarıdır.

16 BİN ORMAN KÖYÜ VAR

Türkiye'de 7456'sı orman içinde, 8647'si ise orman kenarında olmak üzere toplam 16 bin 103 orman köyünde 8.5 milyon kadar insan yaşamaktadır. Kırsal alanda sömürüye en fazla açık olan kütle orman köylüleridir. Türkiye'de ormanlardan 15 milyar liralık üretim yapıldığı halde bu üretimden orman köylüsüne düşen pay yalnızca 2 milyar lira kadardır. Ayrıca orman köylüsünün yıllık ortalama kazancı Türkiye ortalamasından iki kat daha düşüktür. Bu kitlenin sorunları seçim dönemlerinde burjuva partileri tarafından bol bol sömürülür. Fakat orman köylüsünün yaşam koşullarını iyileştirmek için hiçbir tedbir alınmaz.

Orman köylerinde her iki vatandaşın birisi orman suçları nedeniyle mahkemeliktir. Anayasaya konulan bir hükme göre de orman suçları af kanunlarının kapsamı dışında bırakılacaktır. Buna rağmen burjuva partileri zaman zaman çıkarttıkları orman afları ile orman köylüsünü kendi çıkarları için sömürmekten geri durmamaktadırlar. Orman içi ve kenarında yaşayan çoğu topraksız ve az topraklı orman köylüsüne yeni iş olanakları ve uygun çalışma koşulları sağlanmadıkça ormanın tahribatı önlenemez. Bu insanlar yaşamak için ormanı kullanmaya devam edeceklerdir.

Ormanlarda çalışan emekçilerin sorunları genel olarak tarım işçilerinin sorunları ile aynıdır. Tarım kesimindeki işçilerin çalışma koşullarını düzenleyecek "Tarım-İş" yasasının, tarım işçilerini de kapsayacak işsizlik sigortasının çıkartılması, kamu yatırımları yoluyla yeni iş alanlarının açılması gerekmektedir. Ayrıca iş güvenliğini sağlayacak ve iş kazalarını önleyecek etkili tedbirlerin alınması da zorunludur. Böylece tüm emekçilerin yanısıra orman işçilerinin sorunları, bir ölçüde de olsa çözümlenebilecektir. Bir ölçüde. Çünkü asıl çözüm içinde yaşadığımız sömürü düzeninin yıkılması ve yerini sosyalizmin alması ile olacaktır. Bu da tüm işçilerin, emekçilerin örgütlü mücadeleleri sonucunda gerçekleşecektir.

"Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm için GÖREV" gazetesi muhabirleri, geçenlerde İzmir'in Kemalpaşa ilçesindeki Nif dağında orman içinde yaşayan, geçimlerini ormandan temin eden köylülerle ilginç bir görüşme yaptılar. GÖREV muhabirlerinin sorularını ve köylülerin yanıtlarını YÜRÜYÜŞ okurlarına sunuyoruz.

* *Bize kendinizi tanıtır mısınız?*

* Adım İbrahim Erol, 1943 doğumluyum, dört çocuğum var. 7 yaşından beri ormanda çalışıyorum.

* *Orman idaresinden işi nasıl alıyorsunuz?*

* Biz orman idaresiyle rayiç fiyattan anlaşarak çalışıyoruz. Şartname imzalıyoruz ve böylece sözde "müteahhit" oluyoruz. İmzalanan şartname idam fermanımız demek oluyor. Lehimize hiç bir büküm yok. Örneğin, meyilli arazide ağaç yokuş aşağı devrilir. Devirme işleminde ağaç kesimi için damgalanmamış başka bir ağaca zarar verildiği takdirde, odunun bedeli istikakımızdan kesilir, ayrıca hakkımızda da ceza davası açılır.

* *Çalışmada işveren durumundaki kişi kim oluyor?*

* İşveren durumunda olan kişi bölge şefidir. Her şey onun insafına kalmıştır. Dava açabilir, istediği ücreti verir, her şey elindedir.

* *Bu bölgede kaç hane kesim işinde çalışıyor?*

* 25 hane çalışıyoruz, bu da toplam 100 kişi eder.

* *Başka bir işiniz var mı? Örneğin, toprağınız var mı?*

* Orman işçiliğinden başka bir işimiz yok. Toprağımız da yok. Yok pahasına da olsa çalışmaya mecburuz. Hiç bir sosyal hakkımız yok. Geçende arkadaşlardan birinin eşi hastalandı, bölgeden jipi göndermelerini istedik, jipin şöförü gelmediğinden taksi yollamışlar, zar zor hastaneye yetiştirdik. Verilen 300 lira taksi parası da cabası.

* *Orman İdaresinden yapılan kesime karşılık bir istihkak alıyorsunuz, bu nasıl saptanıyor?*

* Bize Orman İdaresi Demirellerin sunta hikayesi çıkmadan, kesilen odunun yüzde 50'sini veriyordu, biz de bunu tüccara satıyorduk. Bu yıl bu iş de kalktı. Ormandan çıkan 20 ile 44 santim çaplarındaki tomruğu ve sanayi odununu orman idaresi alıyor. Çapı 20 ile 8 santim arasındaki odunu da sunta yapımında kullanmak üzere Orman İdaresi alıyor, bize kalıyor çapı 8 santimden düşük odunlar. Dayanıklı değil, onun için ucuz fiyata tefecilere kaptırıyoruz gidiyor.

* *Odunu neden tefecilere veriyorsunuz?*

* Mecburuz da ondan. Çünkü kıştan çıkıyoruz, geçen yıl kazandığımızı kışın tüketmişiz. Kesim yapabilmek için su, benzin, yağ lazım. Hayvanlara yem lazım, çoluğun çocuğun üstü başı falan. Kesim bitmeden de Orman İdaresi avans vermiyor, biz de odun istihkakımız karşılığında bu tefecilerden borç para alıyoruz.

* *Ücretlerinize zam?...*

* Yapılıyor, 1976'da 100 liraya kesilen bölüme 75 lira zam uygulandı. Ama hayat pahalılığı bize yapılan zammın çok üstünde artıyor. Durumumuzu şöyle özetleyebilirim. Ben Çınar köylüyüm. Beş seneden beri iki briket duvar örüp de içine kışta çoluk çocuğunu atamamış bir orman işçisi, para kazanıyorum derse inanır mısınız? Köyde 30 tane naylon ev göstereceğim size, buyrun gelin. Para kazananlar oralarda oturarlar mı? Gerçeği konuşuyoruz, gerçekleri ezilen bizlerin aydınlatmamız, apaçık söylememiz gerek.

* *Orman İdaresinden isteklerimiz nelerdir?*

* Orman İdaresinden isteklerimiz, bize tatminkar fiyat vermeleri, sigortalı olmamız, emekliliğimizin olması ve kısacası orman idaresinde severek çalışmak. Biz anormal çalışıyoruz. Türkiye'yi biliyorsunuz, yani orman işini bilmeseniz de Türkiye'deki çalışanların genel durumunu biliyorsunuz. Bunun bir iki kat daha beteri de bizim durumumuz. Varın, düşünün.

"ORMAN İŞÇİLİĞİNDEN BAŞKA BİR İŞİMİZ YOK. TOPRAĞIMIZ DA YOK. YOK PAHASINA DA OLSA ÇALIŞMAYA MECBURUZ. HİÇ BİR SOSYAL HAKKIMIZ YOK. ODUNU TEFECİLERE VERMEYE MECBURUZ. ORMAN İDARESİ AVANS VERMİYOR BİZE. BİZ DE ODUN İSTİHKAKIMIZ KARŞILIĞINDA BU TEFECİLERDEN BORÇ PARA ALIYORUZ."

